पोवारी आराधना

(पोवारी कवितासंग्रह)

डॉ. शेखराम परसराम येळेकर

पोवारी आराधना

(पोवारी कविता संग्रह)

डॉ. शेखराम परसराम येळेकर

हृदय प्रकाशन
कोल्हापूर

© डॉ.जयश्री शेखराम येळेकर
प्लाट नं. ५२, भाकरे ले-आउट, (धैर्यशील सोसायटीजवळ) दाभा,
पो - वाडी, नागपूर, जि- नागपूर (महाराष्ट्र) पिन- ४४ 00 २३

■ लेखक
डॉ. शेखराम परसराम येळेकर
जन्म स्थान: सिंदीपार, पोस्ट- सालेभाटा, ता- लाखनी, जिल्हा- भंडारा (महाराष्ट्र)
E Mail : spyelekar@gmail.com
Mob. No. ९४२३०५४१६०

■ प्रकाशक
सौ. छाया चंद्रकांत निकाडे
हृदय प्रकाशन, ८०८७२१४५६४
(पोहाळे,पन्हाळा, कोल्हापूर)
Powari Kavita २०२३०४२५१५७

■ आवृत्ती पहिली
१ मे, २०२३

■ मुखपृष्ठ
शार्दुल शेखराम येळेकर

■ अक्षर जुळणी
विरा प्रिंट सर्व्हिसेस ; ८०८७२१४५६४

■ मुद्रितशोधन आणि मुद्रण
गुलाब बिसेन ; ९४०४२३५१९१
विरा प्रिंट सर्व्हिसेस ; ९९२२३१४५६४

■ किंमत : **१५०/- रुपये**

ISBN : 978-93-93129-33-8

अभिवादन

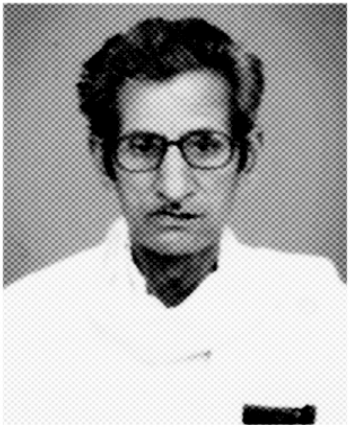

स्व. श्री परसराम कुसोबाजी येळेकर
जन्म दिनांक १ / ५ / १९३६
मृत्यू दिनांक १६ / १ / २०१२

स्व. पार्बताबाई परसरामजी येळेकर
जन्म दिनांक १ / ५ / १९४५
मृत्यू दिनांक २५ / १० / २०१२

तुमी देयात जनम मोला, बढायात शोभा
नमस्कार करुसु मी, तुमला आई बाबा

मोरा आई अना बाबुजी इनकं पावन स्मृतीला अभिवादन

कवी को मनोगत

पोवारी को गीत जब वोठ पर आये।
पोवारीमा हाशी खुशी बातचीत होये।।

असो प्रसंग पोवारी बोलीसाती गौरवशाली प्रसंग रहे असो मोला लगसे. आमरी पोवारी मायबोली बहूतच विनम्र अना मधूर से.

पोवारी बोली छत्तीस कुऱ्या पोवार समाज की पहचान आय. का बडीमाय कमी सेस? का बडोभाऊ कसो सेस? का शायनीमाय कमी सेस? असा पोवारी बोलीका मधूर बोल दुय दिलमा आपलोपनको भाव पैदा करनकी अना आपलोपनकी तार जोडनकी ताकत रखसेत.

पोवारी बोली पोवार समाज की मानपान अना शान आय. पोवारी बोलीकं प्रचार प्रसार साती अना पोवारी जनकं मनमा नवचेतना फुकनसाती पोवारी आराधना यव कविता संग्रह प्रकाशित करनकं घनी मोला बहूतच खुशी होय रही से. पोवारी बोली को प्रचार प्रसार करनो रहेतं लोक साहित्यकं माध्यमलका साजरो होय शिकसे अशी मोरी मनशा से. यकं साती पोवारी गीत, पोवारीमा भजन, पोवारीमा आरती अना पोवारीमा बालगीत पोवार भाई बहनकं वोठपर विराजमान होये पायजे. यनं माध्यमलका पोवारी बोलीको बोलबाला होये असो मोला लगसे.

कोनतबी संस्कृतीकी पहचान वकी चालीरीती, वकी बोली भाषा, भजन, लोकगीत, आरती, अना भावगीत लका होसे. आमरं बी संस्कृतीकी पहचान भजन, गीत, आरती लगा जरूर होये असो मोला लगसे.

पोवार समाज का भाई बईन जबं पोवारी मां आरती कहेत, पोवारीमा गीत कहेत तबं पोवारी बोली को महत्व आपोआपोच बड़े असो मोला लगसे. पोवारी बोली को डंका बजावनसाती पोवारी आराधना यव कवितासंग्रह प्रकाशित कर रही सेव.

समाज परिवर्तनशील से. आमरं पोवार समाज का लोक पयले पढ्या लिख्या नोहता तरी पोवारी बोली घर घर मा हाशी खुशी लक नांदत होती. आबं शिक्षा क्षेत्र मा प्रगती होय रही से अना पोवारीमा बोलचाल को प्रमाण कम होय रही से. या जरासी

बिचार करनलाईक बात से. आबं पोवारीमा आर्केस्ट्रा, कथालेखन अना गीत लेखन असा कार्यक्रम गावखेडामा अना शहरमा होय रह्या सेत. पोवारी मायबोलीकं भलोसाती एक आशाको किरण से. पोवारी मायबोलीकं भलोसाती पोवारी बोली साहित्यकं क्षेत्रमा राज करे पायजे असी मोरी मनोकामना से.

पोवारी आराधना यनं कविता संग्रहमा श्री गणेश स्तुती, गणपतीकी आरती, गढ़कालिका माताकी आरती, भगवान कृष्णकी आरती, तुरसी माताकी आरती, शिवजीकी आरती, प्रभू श्रीरामजीकी आरती, हनुमानजीकी आरती, सरस्वती माताकी आरती, दुर्गा माताकी आरती, राजाभोज प्रार्थना, अभंग, भजन अना बालगीत असी ६२ कविता लिखी सेव. यनं कवितासंग्रहकं माध्यमलका पोवारी ज्ञान रुपी खाजोकी बिवडी भरकन पोवार समाजला बाटनकी कोशिस करी सेव.

यव कवितासंग्रह लिखनसाती आमरं अखिल भारतीय क्षत्रिय पोवार (पंवार) महासंघ समुहका मान्यवर, डॉ. विशालजी बिसेन, श्री ऋषीजी बिसेन, इतिहासकार ओ. सी. पटले सर, नरेशजी गौतम, महेनजी पटले, मुन्नालालजी रहांगडाले, इंजी. टी. एन. पारधीजी, डॉ. प्रल्हादजी हरिणखेडे, हिरदीलालजी ठाकरे, राजेशजी बिसेन, गुलाबभाऊ बिसेन, पालिकचंदजी बिसने, रणदीपजी बिसने, शेषरावभाऊ येळेकर, ह.भ.प. पी. डी. रहांगडाले महाराज, इंजी. गोवर्धनजी बिसेन, डॉ. हरगोविंदजी टेंभरे, छायाताई पारधी, वर्षाताई रहांगडाले, सौ. बिंदुताई बिसेन, शारदा बाई चौधरी, वंदनाबाई कटरे, विद्याबाई बिसेन, उर्मिलाताई रहांगडाले, दिपालीताई बिसेन, ऋषिकेशजी गौतम, खुशालजी कटरे, अरविंदजी कटरे, रोशनजी रहांगडाले, हौशिकजी शरणागत, यादोरावजी चौधरी चिरंजीवजी बिसेन, रविजी रहांगडाले, विनोदजी हनवत, आशीषजी रहांगडाले, अना मोला पोवारी लिखनसाती प्रेरीत करनेवाला समस्त पोवार समाजका मान्यवर इनको मोठो योगदान से.

यव काव्यसंग्रह पुरो करनसाती मोरी घरवाली डॉ. जयश्री येळेकर, मोरा बेटा चि. भार्गव येळेकर अना चि. शार्दुल येळेकर इनकोबी मोठो योगदान से.

मोरं संग जो जो मोरा रिश्तेदार अना मान्यवर पोवारी बोलनकी कोशिस करसेत अना मोला पोवारी बोलनकी ना लिखनकी प्रेरणा देसेत इन सबला मी धन्यवाद देसू.

मी डॉ. शेखराम परसरामजी येळेकर यव मोरो 'पोवारी आराधना' दुसरो पोवारी कविता संग्रह पोवार समाजला सर्मपित करुसू.

मोरं हिरदामा, बसी से पोवारी।
संस्कार शिदोरी, पोवार की।।

लिखुसू कविता, करुसू जागर।
खुशी को सागर, लगं मोला।।

काव्य आराधना, पोवारी दर्पण
करुसू अर्पण, समाजला।।

जय गडकालिका ! जय राजाभोज !

तुमरोच स्नेही,

डॉ. शेखराम परसराम येळेकर
सहयोगी प्राध्यापक,
राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज नागपूर विद्यापीठाचे
बॅरि. एस. के. वानखेडे शिक्षण महाविद्यालय, नागपूर

भोज वंदना

धारा एक नगरी, होती पवित्र
राज करे वंज्या, सिंधुल को पुत्र

भोज वको नाव, होतो महादानी
कला को पारखी, होतो महागुणी

लढाई मा वकी, घुम् समशेर
भोज नाव लेता, शत्रू थर थर

चौऱ्यांशी ग्रंथ को, होतो रचियता
वकं चरणमा, विद्वान को माथा

भोज चक्रवर्ती, मालवा को राजा
प्रतिभाकी धनी, मालवाकी प्रजा

असो गुणी राजा, कर वंज्या राज
पोवारी दिलमा, सदा वको राज

चक्रवर्ती राजा, स्मरू तोला अज
नमस्कार मोरो, तोला राजाभोज

चक्रवर्ती सम्राट राजाभोज की जय

रचनाकार : डॉ. शेखराम परसरामजी येळेकर

****

पोवार की प्रतिज्ञा

पोवार मोरो समाज आय. यनं पोवारी समाज को मी एक अविभाज्य हिस्सा सेव यको मोला गर्व से. पोवारी संस्कार, नेंगदस्तुर, सुयोग्य चालीरीती अना संस्कृती यको मोला आदर से. पोवार समाजकं भलोसाती मी मोला जेतरो जमे वोतरो प्रयास करु.

पोवारी बोली आमरं समाजकी शान आय. यकं प्रचार, प्रसार अना संवर्धनसाती मी सदा प्रयास करत रवु. मोरं समाजका मान्यवर अना टुरु पोटु इनकं मनमालका पोवारीकं बाऱ्यामाकी नकारात्मकता कहाळनकी मी कोशिस करु. पोवार समाजकं भाई बहनला प्रगतीकं उच्च शिखरपर लिजानसाती मी उनला मार्गदर्शन करु. पोवारकं अना पोवारीकं विकाससाती उनला प्रेरीत करनसाती मी कटीबध्द सेव.

मी खुदकं विकासबरोबरच समाजको विकाससाती प्रयत्न करु. मोरं समाजमा अनेक विचारधाराका लोक सेत वा उनकी मर्जी से पन पोवारी को सन्मान साती एकता को परिचय देये पायजे असी उनकं मनमा आस जगावनसाती मी प्रयत्नशील रहु. पोवारीकं प्रती स्वाभिमान अना आत्मीयता जगावनसाती मी कटीबद्ध सेव.

पोवार समाज की जय. राजाभोज की जय.

लेखक : डॉ. शेखराम परसरामजी येळेकर

****

शुभकामना संदेश - १

समाज मा पदप्रतिष्ठा प्राप्त महानुभावों को अनुसरण नवी पीढ़ी द्वारा होसे. येको कारण मातृभाषा पोवारी को उत्थान व पतन मा उच्चशिक्षाविभूषित, पदप्रतिष्ठा प्राप्त व्यक्तियों की भूमिका अत्यंत महत्वपूर्ण से. या वस्तुस्थिति से. अत: भारतवर्ष को केंद्र मा स्थित नावलौकिक प्राप्त राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज नागपूर विद्यापीठ द्वारा संचालित बॅरी. एस. के. वानखेडे शिक्षण महाविद्यालय नागपूर का प्राध्यापक श्री. डॉ. शेखराम येळेकर इनको करकमलों द्वारा पोवारी आराधना येव पोवारी भाषा को द्वितीय काव्यसंग्रह प्रकाशित होनो, या समस्त ३६ कुलीय पोवार समाज साती अत्यंत सुखदायक अनुभूति अना मातृभाषा पोवारी को इतिहास की एक अनमोल घटना से.

मातृभाषा पोवारी या पोवारी संस्कृति की संवाहक, पोवार समाज की पहचान अना पोवार समाज को अस्तित्व की शान से. मायबोली पोवारी ला भाषा को दर्जा प्राप्त होन साती उत्तम पोवारी साहित्य को सृजन या वर्तमान समय की मांग से. असो महत्वपूर्ण कालखंड मा विविध मधुर, लयबद्व गीतों अना कविताओं लक युक्त अना पोवारी संस्कृति को उत्तम साक्षात्कार करावनो मा समर्थ असो एक दर्जेदार काव्यसंग्रह 'पोवारी आराधना' नामक सुंदर, आकर्षक अना मंगलमय शीर्षक लक प्रकाशित होय रही से, येको उपलक्ष्य मा मातृभाषा पोवारी का उत्तम कवी अना सांख्यिकी शास्त्र का अभ्यासक प्राध्यापक परम् प्रिय श्री. शेखराम परसरामजी येळेकर इनला असीम मंगलमय हार्दिक शुभकामना व धन्यवाद.

इतिहासकार प्राचार्य ओ. सी. पटले

संरक्षक - अखिल भारतीय क्षत्रिय पोवार (पंवार) महासंघ.

****

शुभकामना संदेश - २

डॉ. शेखरामजी येळेकर म्हणजे मायभूमी, मायबोली लका नातो ठेवनेवालो, सामाजिक बंधन को पूल जोडनेवालो, सर्जनशील, कर्मवादी शिलेदार आय.

डॉ. शेखरामजी येळेकर पोवारी साहित्यिक, कवी आती. इनको दुसरो पोवारी कविता संग्रह **पोवारी आराधना** प्रकाशित होय रही से. मोरो हिरदय हर्ष लका भर गयेव. आराधना म्हणजे पूजा, उपासना, भक्ती आय. पोवारी मायबोली अमर करन साती, तुमरो शब्द शिल्परुपी कविता संग्रह **पोवारी आराधना** बहुतही मौलिक साबित होये. साहित्य कं माध्यमलका पोवारी मायबोलीको प्रसार व प्रचार करन को तुमरो कार्य, परिश्रम, साहस अना कल्पकता प्रशंसनीय से. माँ सरस्वती, माँ गडकालीका को सदैव आशीर्वाद आपल संग रहे.

पोवारी आराधना कविता संग्रह म्हणजे ६२ कविता को शब्द शिल्पच आय. मायबोली पोवारी को गुलदस्ताच आय. कविता संग्रहमा राजा भोज स्तुती, आरती संग्रह, बालगीत, अंभग, पोवारी भारुड. पोवारी आराधना, जागरण, सण त्यौहार सपाइ काव्य प्रकार ला समाविष्ट करन को प्रयास भयी से. यव कविता संग्रह पोवारी मायबोली क् साधना को फल आय. घर घर यव कविता संग्रह जाये अना साधक की साधना को लाभ समाज बंधु इनला होये.

आपलं लेखनीलका, साहित्य सृजनसाती कोटी कोटी शुभकामना सेती.

प्रा. मुन्नालाल रहांगडाले
१३३, ओंकार नगर, मानेवाडा, रिंग रोड, नागपूर.

****

शुभकामना संदेश - ३

पोवारी आराधना, पोवारी भाषा मा डॉ. शेखराम जी येळेकर को द्वारा लिख्यो काव्य संग्रह, हामरी पोवारी सनातनी संस्कृति को दर्शन आय. पोवारी भाषा, छत्तीस कुरया पंवार (पोवार) समाज की आपरी मातृभाषा आय अना पोवारी भाषा मा आपरो देवी देवता की आराधना, स्तुति रचना, **पोवारी आराधना** किताब मा समाहित सेती. यन किताब मा कवी ना पोवारी आराधना को संग मा पोवार समाज की संस्कृति, नेंग-दस्तुर, सन-तिव्हार, सामाजिक-सांस्कृतिक आचार-विचार अस अनेकानेक विषय परा बाहसाठ कविता रूपी मोती इनला येक माला मा पिरोयकन साजरी साहित्यिक कृति सृजित करीसेती. यन किताब को द्वारा पोवारी भाषा मा आरती भी सबला भेटेती अना पोवारजन आपरी मायबोली मा भी आरती कर सकेती. **पोवारी आराधना** को पहिले छत्तीस कुरया पोवार (पंवार) समाज की संस्कृति परा श्री डॉ. शेखराम येळेकर जी की लिखी पोवारी भाषा एक किताब, 'पोवारी गौरव' को प्रकाशन होय चुकी से अना उनला भविष्य मा असच आपरी मायबोली मा अधिकादिक किताब आनकन पोवारी भाषा अना संस्कृति को जतन करनमा विशेष योगदान की अपेक्षा को संग उनला बधाई अना शुभकामना प्रेषित करूसू.

तुमरो

ऋषि बिसेन

अपर आयुक्त, आयकर विभाग,

नागपूर. २/४/२०२३

****

शुभकामना संदेश - ४

आदरणीय प्रा डॉ. शेखराम परसरामजी येळेकरजी की पोवारी आराधना येन् पोवारी कविता संग्रह को प्रकाशन पर मी सर्वप्रथम उनको पोवार समाज उत्थान अन् पोवारी को प्रचार प्रसार लाईक समर्पण ला सादर प्रणाम करुसू अन् येन् पोवारी कविता संग्रह को प्रकाशन पर उनला बादरभर बधाई अन् शुभकामना देसू.

पोवारी कविता संग्रह को शिर्षक लक् आदरणीय प्रा डॉ. शेखराम भाऊ को पोवारी पर प्रेम अन् अडिग श्रध्दा को भाव दिससे अन् येकोच सार पोवारी आमरी माय बोली की आराधना कविता को रूप मा कवी को मन मा प्रकट भया भाव येन् कविता संग्रह को माध्यमलक् सबला पोवारी को प्रचार प्रसार लाईक पोवार समाज को अज दिशाभुल भया युवा वर्ग ला दिशा भी देखावन् को कार्य करे.

मायबोली पोवारी की आराधना को संगमा आदरणीय प्रा डॉ. शेखराम परसरामजी येळेकर जी को पारिवारिक, सांस्कृतिक अन् सामाजिक प्रेम का बहुत सारो भाव की अनुभूति येन कविता संग्रह को माध्यमलक् वाचक वर्ग ला होये येव विश्वास मोला से.

पोवारी को गीत जब वोठ पर आये।
पोवारी मा हाशी खुशी बातचीत होये॥

या उपरोक्त मनोगतरुपी दुय लाईन को माध्यमलक् कवी का उद्देश्य बहुत स्पष्ट व्यक्त होसेत. मर्यादा पुरुषोत्तम भगवान श्रीराम लक् सब सनातन धर्म अन् पोवार समाज का पुज्यनिय देवी देवता को संग मा पोवार समाज का आराध्य आमरा पुर्वज महाराजा भोजदेव ला काव्यरुपी पुष्पांजली समर्पित करनो कवी को आध्यात्मिक व्यक्तित्व की पहचान देसे.

पोवार समाज को समृद्धि की वरदान माय वैनगंगा पर दुय कविता ला जो स्थान येन् कविता संग्रह मा मिली से वोको परलक् येन बात की अनुभूति होसे का माय वैनगंगा पोवार समाज लाईक केतरी पूजनीय से. पोवार समाज का स्वादिष्ट व्यंजन अन् ओकी महत्ता को काव्यरुपी दर्शन को संगमा पोवारी संस्कृति मा नाता रिश्ता को

अटूट सम्मान भी येन कविता संग्रह मा प्रमुखता लक् समाहित करन् को प्रयास कवी को रही से जो की पोवार समाज को भावनात्मक रूप ला सादर करसे.

आमरो गांव रहो का आमरा रिश्तेदार।
आमरो परिवार रहो का आमरो संगी को प्यार॥
पोवारी संस्कृति, रितीरिवाज अन् स्वादिष्ट पाहुनचार।
३६ कुल पोवार जुड्या सेती गांव अन् समुंदर पार॥

आदरणीय प्रा डॉ. शेखराम परसरामजी येळेकरजी ला येन कविता संग्रह द्वारा पोवार (पंवार) समाज को काव्य रुपी दर्शन करायदेनलाईक मी उनला लगीत लगीत साधुवाद देसू अन् पोवारी संस्कृति को साक्षात्कार रुपी पोवारी कविता संग्रह पोवारी आराधना को प्रकाशन लाईक उनला पुनः बधाई देसू. भविष्य मा पोवार समाज ला मार्गदर्शन करनलाईक उनकी बहुत सारी किताब अन् काव्य संग्रह पोवार (पंवार) समाज ला वय् सर्मपित करेती असी भावना भी मी व्यक्त करुसू.

डॉ. विशाल बिसेन
अध्यक्ष, अखिल भारतीय क्षत्रिय पोवार (पंवार) महासंघ

****

शुभकामना संदेश - ५

हामरी पोवारी संस्कृति सनातनी संस्कृति को अटूट हिस्सा आय, येन पोवारी संस्कृति अना पोवारी भाषा को प्रचार, प्रसार अना इनको संरक्षण एवं सवर्धन साती श्री शेखराम येड़ेकरजी द्वारा रचित दूसरो काव्य संग्रह 'पोवारी आराधना' मा पोवारी भाषा मा हामरा आराध्य देवी, देवता की आरती, आराधना गीत, राजा भोज आराधना, अभंग, बाल गीत को समावेश से. शेखराम येड़ेकर भाऊ ला भविष्य मा पोवारी भाषा अना संस्कृति को उत्थान अना उत्कर्ष साती बहुत बहुत शुभकामना सेती.

बिन्दु बिसेन, बालाघाट

'उपाध्यक्ष' अखिल भारतीय क्षत्रिय पोवार/पंवार महासंघ

****

शुभकामना संदेश - ६

पोवारी का धुरकोरी आदरणीय डॉ. शेखराम परसरामजी येळेकर, इनको दुसरो पोवारी कवितासंग्रह पोवारी आराधना प्रकाशित होय रही से, या सब पोवार समाजसाती गर्व की अना खुशी की बात से.

पोवारी आराधना येन शब्दमा कवी को आपलो बोली भाषासाती निस्सीम प्रेम व्यक्त होसे. सुंदर मुखपृष्ठ, जेकोद्वारा पोवारी की सोनेरी आभा चारही आंग फैल रही से. काव्यसंग्रहमा अलग अलग विषयपर सुंदर काव्य रंगछटा बिखरी सेती. सन-तिहार, पोवारी आरती, भारूड अभंग, बालगीत को अद्भुत संग्रह से.

पोवारीमा बोलनावं तू येव भारुड सबला पोवारी बोलनला प्रवृत्त करसे. ससा को बिह्या, चांदामामा, मिठ्ठू येन बालगीतईंकी मालाच कवी न बालगोपालला भेट देईसेन. 'कागद की डफरी' या कविता सबला नहाणपन की सैर करावसे.

'पोवारी आराधना' येव काव्यसंग्रह पोवारी साहित्य को मानको तुरा आय. काव्यसंग्रह का ६२ मोती आपलो आभालक पोवारी मायको को गोडवा अना प्रचार मा सहाय्यक होयेती. येव कवितासंग्रह समाज साती प्रेरक अना मार्गदर्शक होये. असी माता गढकालीका को चरण मा प्रार्थना करुसू. 'पोवारी आराधना' काव्यमोती साती कवीवर्य डॉ. शेखराम परसरामजी येळेकर इनला लाख लाख शुभकामना.

सौ. छाया सुरेंद्र पारधी

****

शुभकामना संदेश - ७

मोरो हिरदामा बसी से पोवारी। संस्कार शिदोरी पोवारी की।।
लिखूसू कविता, करसू जागर। खुशी को सागर लगं से मोला।।

समाज लाई बहुत खुशी की बात से की आमरा वरिष्ठ साहित्यकार आदरणीय डॉ. शेखराम भाऊ की पोवारी आराधना येन काव्य साहित्य संपदा को प्रकाशन होय रही से. पोवारी बोली अना संस्कृति को विभिन्न पड़ाव मा मायबोली को विकास अना उचित सम्मान को आधार बन रही से. या काव्य संपदा पोवारी को महत्व अना मोल ला समझावन मा मजबूत बाजू प्रदान कर रही से. रिश्तोंइन की पूँजी, उनकी जूनी याद ला नवसंजीवनी देनेवाली सिद्ध होय रही से. पोवारी आराधना पोवारी सौंदर्य को सजीव चित्रण अना वर्णन कर रही से, पोवारी बोली का सत्याग्रह का वारकरी अना नवीन पीढ़ी लाई कायम स्वरूप की उपयोगी पड़े, असो भागीरथी प्रयास बन पड़ी से.

पोवारी आराधना को जेतरो कौतुक करेव जाये कम से. पोवारी आराधना मा पोवारी संस्कार का मोती शंख मडया सेती. पोवारी वंदना को आगाज ओकी मिठास पोवारी बोली को दर्जा बढ़ाय रही से. पोवारी आराधना को रूप मा हर घर को दहलीज पर, हर घर को चवरी पर माय बोली का पदचिह्न अंकित करनो मा सफल होय रही से. मायबोली को प्रचार प्रसार अना संस्कार हर घर की पहचान बन रही से.

पोवारी स्तुति, श्री गणेश आरती की सुंदर सरल रचना की गूँज हर घर मा जाये असी अद्वितीय रचना रच गई से, माय गढ़कालिका की आराधना, पोवारी साधना अना अभंग की उत्तम कृति की पहचान होय रही से. भाऊ को प्रस्तुति भारुड 'पोवारी बोल ना व तु' की मार्मिक पुकार मन ला पोवारी बोलन लाई झकझोर कर रही से. पोवारी संस्कार अना बैनगंगा को साकार एक दूजो का पूरक सेती असो अप्रत्याशित मजबूत बंधन को सुंदर वर्णन पोवारी आराधना मा करेव गई से. लालन-पालन की जूनी आठवणी ला नवीन कलाटनी देनों मा आई से. भाऊ को कृति रचना सागर मा गोता लगावन को मन कर रही से, पठन-पाठन को बेरा एक संतृप्त भाव को दर्शन होय रही से. कवी को मन की गहराई अना वोको भावार्थ समझन लाई शांत अना निर्मल मन की जरूरत पड़ से. असो अज महसूस होय रही से.

'मायबोली पोवारी का खरा दिपस्तंभ' असो आमरो आदरणीय शेखराम भाऊ की ओड़ख से. बडोभाऊ को हिरदामा मायबोली पोवारी को उत्थान की ललक अना धड़कन सदा धारा प्रवाहित रव्ह से. भाऊ कोणी परिचय का मोहताज नहाती, उनको परिचय पोवारी बोली संग मा सदैव विद्यमान रव्ह से.

'जहां पोवारी से वंज्या शेखराम भाऊ से।
जहाँ शेखराम भाऊ से वंज्या पोवारी से।।'

या वस्तुस्थिती से, लहान सो गांव को सफर लका नागपुर महानगर को हिरदामा पोवारी की मशाल जगावने वाला खरा सत्याग्रही सेती. उनकी पोवारी आराधना रूपी मशाल पुरो पोवार समाज मा गाजत रव्ह अना सबमा समता भाव को जागर करत रव्ह। याच मोरी मंगल मयी शुभकामना सेती. सबको आदर सम्मान लाई शब्द रूपी पुष्प अर्पित करू से.

जय पोवार, जय राजाभोज, जय माय बोली पोवारी.

नरेश कुमार गौतम
(सहायक अभियंता भोपाल परियोजना परिमंडल),
महासचिव, अखिल भारतीय क्षत्रिय पोवार(पँवार) महासंघ

****

शुभकामना संदेश - ८

"पोवारी आराधना - पोवारी बोली संवर्धनसाती मील को पत्थर" आय.

डॉ. शेखरामजी येळेकर सर इनको पोवारी बोली मा 'पोवारी गौरव' पयलो कविता संग्रह प्रकाशित भयी से. पोवारी बोली मा दुसरो कविता संग्रह 'पोवारी आराधना' प्रकाशित होनकी खबर लगी. या पोवार समाजसाती बहुत खुशी की बात से. कोणतोच ग्रंथ की सुरूवात मंगलमय रचनालक करन की परंपरा से.

डॉ. शेखरामजी येळेकर सर इन्न 'पोवारी आराधना' कविता संग्रह मा येनं परंपरा को सुंदर अनुपालन करस्यान 'पोवारी आराधना' गीत अना 'श्री गणेश स्तुति' लका मंगलमय सुरुवात करीसेन. संगमाच गणेशजी की आरती, गड़कालिका माता की आरती, भगवान कृष्ण की आरती, तुरसी माता की आरती, भगवान शिवजी की आरती, प्रभू श्रीरामजी की आरती, हनुमानजी की आरती, सरस्वती माता की आरती, दुर्गा माता की आरती, राजा भोज प्रार्थना पोवारी मा लिखस्यान भविष्य मा पोवार समाज को घरघर मा भक्तिमय वातावरण को संग खरो अर्थलक पोवारी बोली को पुनर्जागरण को शंखनाद करीसेन. यनं पार्श्वभूमिपरच येनं कविता संग्रह को नाव 'पोवारी आराधना' सार्थक भयी से असो मोला लगं से.

पोवारी बोली प्रचार प्रसार साती पोवारी भारूड, सण तिवहार को महत्व, पोवारी संस्कार पर सजी कविता बहुविध संदेश समाजला देय रही सेत अना नहान टुरूपोटूईनसाती बालगीत लिखस्यान उनको मन मा मायबोली की जागा निर्माण करस्यान पोवारी साहित्यला उचो उठावन की उनकी मेहनत येनं 'पोवारी आराधना' मा मोला दिस रही से. असाच समाजला बहुविध संदेश देनेवाली ६२ कविता को संग्रह पोवारी बोली को जतन करनसाती उनको बारा मा मी येतोरोच कव्हून.....

पोवारीको वारकरी, सिंदीपार को रतन ।
कथा कविता लिखसे, बोली पोवारी जतन ॥

यनं कविता संग्रह की एक एक कवितारूपी एक एक मणी को स्पर्श करस्यान 'पोवारी आराधना' रूपी माला फेरस्यान काव्यमय अनुभूती समाज का रसिक लेयेती

येको मला पुरो बिश्वास से अना येव काव्य संग्रह पोवारी बोली संवर्धनसाती मील को पत्थर साबीत होये येकोमा काहीच शंका नाहाय.

येव कविता संग्रह, पक्को सांग गोवर्धन ।
मायबोली पोवारीको, करे खरो संवर्धन ॥

मी डॉ. शेखराम येळेकरसर इनला 'पोवारी आराधना' येनं पोवारी कविता संग्रहसाती शुभकामना देसू अना भविष्य मा असाच पोवारी ग्रंथ पोवार समाज को सामने प्रस्तुत करेती असी अपेक्षा करूसू.

इंजि. गोवर्धन बिसेन 'गोकुल'
पोवारी साहित्यिक तथा जिल्हाध्यक्ष,
अखिल भारतीय साहित्य परिषद नई दिल्ली,
विदर्भ प्रांत, गोंदिया जिल्हा इकाई.

****

शुभकामना संदेश - ९

श्री. शेखरामजी येळेकर, 'पोवारी आराधना' यनं किताब को प्रकाशनलायी मनलक शुभकामना. यनं अप्रतिम समाजकार्य लायी बहुत धन्यवाद. देख्यव जाहेतं, परमतत्व परमेश्वर परमात्मा को संग जुड़न को सीधो साधो माध्यम यानी भक्तिरूप आराधना आय. परमात्माला अनेक रूपमा भक्त देखसे.

परमात्माको अनेक स्वरूप को गुणगायन स्तुति भक्त आपलो आपलो तरीका लक करसे. मातृभाषा मा जबं या आराधना होसेतं, अखिनच आत्मीयतापूर्ण, आनंदपूर्ण होय जासे. भक्तिरसला मातृभाषामा शब्दबध्द करनको बहुतच महत्वपूर्ण कार्य तुमरो द्वारा भयी से. सहीमा यनं कार्यकी आवश्यकता होती. या किताब समाज लायी एक भक्तिपूर्ण भेट साबित होये. या पोवारी आराधना पोवार समुदाय को जनमानस लक पहुचे असी अपेक्षा से, कामना से. तसोच यनं आराधना को माध्यम लक अच्छा व्यक्तित्व निर्माण होयेती असी सदभावना. पोवारी साहित्य को भक्ति रूप संवर्धन को तुमरो प्रयत्नलायी मी तुमला वंदन करूसू ...

महेन पटले

****

शुभकामना संदेश - १०

श्री आदरणीय डॉ. शेखरामजी येळेकर तुमला हिरदीलाल ठाकरे को सहृदय सादर प्रणाम. जय राजा भोज, जय माहामाया गढ़कालिका. पोवारी मायबोली को संरक्षण व संवर्धन तसेच प्रचार प्रसार व समाजोत्थान वाटचाल साती तुमरो बहुत बहुत योगदान से अना सामने भी असोच योगदान रहे. साहित्य एक असो रामबाण उपाय से जो समस्त जनमानसला जागृत कर सक् से. आपलो समाज को संगसंगमा अनेकानेक समाजमा संध्याकालीन सामूहिक भजन की प्रथा परंपरागत चलत आय रही से. पोवारी आराधना काव्यसंग्रह मा गणपति बाप्पा, श्रीकृष्ण सह अनेक देवी-देवताओं की आरती को समावेश से.

अना संत साहित्य को भी समावेश से जो समस्त मानव समाज उत्थान साती उपयोगी पडेत, घर-घरमा, मंदिर-मंदिरमा तुमरो पोवारी आराधना काव्यसंग्रह को नित्य पाठ होये याच कुलदेवी माहामाया गढ़कालिका को चरणो मा प्रार्थना से, यनं अथक प्रयास साती तुमला पोवार समाज एकता मंच पुर्व नागपुर करलक तसोच अखिल भारतीय क्षत्रिय पोवार (पँवार) महासंघ भारत करलक कोटि-कोटि अनंत कोटि अभिनंदन अना सामने को काव्य लेखन वाटचाल साती मंगलमय शुभकामना सेती. जय राजा भोज!!

श्री हिरदीलाल नेतरामजी ठाकरे, नागपूर.

****

शुभकामना संदेश - ११

साहित्य समाज को दर्पण होसे. असो आरसा मा सब भाषायी समाज को साहित्य वोन भाषा को इतिहास, वर्तमान अना भविष्य की संभावना को दर्शन होसे. साहित्य को पाया सत्य अना आदर्श रचना पर टिकेव से. पोवार/पँवार समाज की माय बोली पोवारी को संवर्धन लाइक तुम्हारो भागिरत प्रयास बहुत महत्वपूर्ण से. पोवारी धर्म भजन काव्य को रूप मा पोवारी आराधना काव्य संग्रह को प्रकाशन साठी बहुत बहुत हार्दिक शुभकामना से जी !

डॉ. हरगोविंद चिखलु टेंभरे
मु. पो. दासगांव, ता. जि. गोंदिया.
मो. ९६७३१७८४२४

****

शुभकामना संदेश - १२

आदरणीय डॉ. शेखराम येळेकरजी एक सृजनशील, प्रभावी, सहज, सरल मृदुभाषी व्यक्तिमत्व को साथ-साथ अत्यंत सारगर्भित कवि सेत, येन बात की सहजच प्रचित्ति 'पोवारी आराधना' येन काव्य संग्रह को मनन सारग्रहण अना चिंतन को पश्चात कोनी भी मान्यवरकं सहजच ध्यानमा आये. कोनी भी संघ समाजला रक्षण साती सशक्त अभेद्य दुर्ग रचना, ओजपूर्ण, तेजपूर्ण, साहसी व्यक्तिमत्व को संग उत्तम शस्त्र की महती आवश्यकता हमेशा एक रक्षक योद्धा ला रवसे. आज को बेरा मा ३६ कुल पोवार समाज को रक्षक, समाज का शास्त्र (ग्रंथ, पुस्तक, ऐतिहासिक दस्तावेज, क्रांतिकारी काव्य रचना, प्रेरक प्रसंग, कहानी, बोध प्रद साहित्य) को उपयोग शस्त्र समान कर ३६ कुल पोवार समाज को रक्षण लाई करन साती तत्पर से. अना असो शास्त्र शस्त्र को दिव्यास्त्र को रूप मा 'पोवारी आराधना' येन काव्य संग्रहला मानुसू.

पोवारी आराधना येन काव्य संग्रह को अमृत प्रसाद ग्रहण करतो बेरा सहजच मन भावविभोर, त कभी बैरागी, त कभी भक्तिभाव मा सरोबार होय जासे. आरती संग्रह, अभंग, प्रार्थना, पोवारी जागर, भारुड़, बालगीत अना पोवारी संस्कृती को येव संग्रह सम्पूर्ण लय-ताल-चाल को अद्भुत संगम आय. पर असो कवनो पर भी, 'पोवारी आराधना' काव्यसंग्रह की सम्पूर्ण विवेचना नहीं होय सक तरी भी मोरो अभिप्राय साती एक प्रयास करी सेव.

आदरणीय साहित्यिक कवी की ३६ कुल पोवार समाज को प्रति उनकी भावना उनको द्वारा प्रेषित 'मनोगत' अना 'पोवार की प्रतिज्ञा' लका त मन सहजच अभिभूत होय जासे. माय पोवारी को उत्थान को प्रति कवी की भावना अना आपलोपन लका येन कविता संग्रहला चिर-चैतन्यता अना सजीवता प्राप्त भई से. माय पोवारी को संवर्धन अना रक्षण को येन कार्य मा 'पोवारी आराधना' येन काव्यसंग्रह की अनमोल भूमिका स्वाभाविक सिद्ध होये येन शुभेच्छा कं साथ जय श्री राम, जय महाकाल, जय राजा भोज.

श्री ऋषिकेश गौतम

(अखिल भारतीय क्षत्रिय पोवार /पंवार महासंघ)

****

शुभकामना संदेश - १३

पोवार समाज अना पोवारी मायबोली को उत्कर्ष लायी अविरत कार्य करनेवाला उत्कृष्ट मार्गदर्शक आदरणीय प्राध्यापक डॉ. शेखराम परसरामजी येळेकर इनको पोवारी आराधना येन काव्यसंग्रह लायी मोरी बोहूत बोहूत शुभकामना. यनं काव्यसंग्रहमा क्षत्रिय पोवार समाज जेन पवित्र सनातन हिंदू धर्म को अनुसरण करसे वोनं धर्म का मंजेच पोवार समाज का आराध्य अना कुलदेवताइनकी आराधनापर आरती, स्तुती, भावगीत इत्यादी पवित्र भाव काव्यरूपमा प्रस्तुत कऱ्या गया सेत. येको संग संग काही बालगीतइनको बी समावेश करेव गयी से. हर आबालवृद्ध पोवार लायी यव काव्यसंग्रह बोहूत प्रेरणादायी साबित होये या बड़ी गर्व की बात से। मी पुन: यनं काव्यसंग्रह लायी शुभकामना देसू अना भविष्यमा असीच प्रेरणादायी पर्वणी आमला डॉ. शेखराम परसरामजी येळेकरसर देत रहेत या आशा करूसू.

प्रा. डॉ. प्रल्हादजी हरीणखेडे 'प्रहरी'

****

शुभकामना संदेश - १४

पोवारी बोली अना पोवारी संस्कृतीको जतन अना साहित्य सर्जनको काम बडो निष्ठालक करनेवाला एक संवेदनशील साहित्यिक डॉ. शेखरामजी येळेकर 'पोवारी गौरव' यनं पयलो पोवारी कविता संग्रहकोबाद आपलो 'पोवारी आराधना' येव दुसरो कविता संग्रह प्रकाशित कर रह्या सेत. डॉ. शेखरामजी येळेकर इनकी पोवारी मायबोलीपरकी श्रद्धा अना प्रेम उनको आचरनमा चोवंसे, तसोच वू वूनको लिखानमाबी चोवंसे.

आपल् पोवारी संस्कृतीको दर्शन आमरं सण उत्सवइनमालक होसे. आमला रितीरीवाज आमरं संस्कृतीका दर्शन करावं सेत. डॉ. शेखरामजी येळेकर सर पोवारी आरती, भजन, भारूड, लोकगीत सातत्यलक लिख रह्या सेती. उनको हर साहित्यमा पोवारीकी गोडी चाखनला मिलंसे. पोवारी आराधनामा समाविष्ट पोवारी कविता, भजन, भारूड, आरती इ. भावी पिढीला पोवारी संस्कृतीको दर्शन करायेत.

पोवारी बोलीला उर्जितावस्था प्राप्त करनसाती साहित्य सर्जन अजको घडीला आवश्यक भय गयी से. असो समयपर 'पोवारी आराधना' या किताब प्रकाशित होनो बहुत खुशीकी अना पोवारी साहित्य क्षेत्रमा उत्साह आननेवाली बात से. पोवार समाजकी ऐतिहासिक धरोहरको साहित्य रूपमा जतन करनोमा डॉ. शेखरामजी येळेकर सर इनकी 'पोवारी आराधना' या किताब महत्वपूर्ण साबित होये.

गुलाब रमेश बिसेन

लेखक, बालसाहित्यिक,

संपादक, झुंझुरका पोवारी बाल इ-मासिक

****

शुभकामना संदेश - १५

परिस सुगंध का, सब अधिकारी
पोवारी आराधना, भेटे सकार सायंकारी
पोवारी धुरकरी, अमृतमय सेवा
अज पासून चिरकाल, बहे पोवारी भक्ती हवा

या बहुत आनंद की बात से का साहित्यिक आदरणीय डॉ. शेखराम परसराम येळेकर मायबोली पोवारी का धुरकरी इनको पोवारी काव्य संग्रह 'पोवारी आराधना' आमरो पोवार अना पूरो समाज की भक्ती की तहान बुझावन साती आय रही से. यन काव्य संग्रह मा गणेश स्तुती पासून सब देवी देवता की आराधना पर आरती बहुत ही भक्ती भाव लका समर्पित करी सेन्, योव काव्यसंग्रह भक्ती की भागिरथी गंगा साबीत होये.

'पोवारी गौरव' योव पहीलो पोवारी काव्यसंग्रह समाज साती बहुत ही लाभप्रद ठरेव. येको बरोबरच 'जीवनाच्या वाटेवर' योव मराठी काव्यसंग्रह पूरो समाज साठी मार्गदर्शक ठरेव. तसोच 'पोवारी आराधना' योव काव्यसंग्रह आपलो पोवार समाज बरोबर पूरो भारत विश्व साती माय भागिरथी गंगा ठरे असी मी शुभकामना देसू. 'पोवारी आराधना'साती साहित्यिक, मार्गदर्शक, कवीवर्य डॉ. शेखराम परसराम येळेकरजी ला बहुत बहुत बधाई.

डॉ. शेखराम येळेकर की, तपस्वी साधना
भक्ती भाव की गंगा, पोवारी आराधना

लेखक, कवी श्री शेषराव वासुदेव येळेकर
मु.सिंदीपार पो. सालेभाटा, ता.लाखनी जि.भंडारा

****

शुभकामना संदेश - १६

आमरं सिंदीपार गावका गौरव प्रा. डॉ. शेखराम परसरामजी येळेकर सरजी को दुसरो पोवारी काव्यसंग्रह 'पोवारी आराधना' प्रकाशित होय रयी से या पुरो पोवार समाजासाठी गौरव की बात से. डॉ. शेखराम येळेकर सरजी को पोवारी बोलीसाठी साहित्यकं माध्यमलका मोठोच योगदान से. शिक्षण क्षेत्रमाबी वय समाजसाठी प्रेरणास्रोत सेत. पोवारी बोलीकं संवर्धन साठी समाज का उच्चशिक्षित भाई- बहन समाजमा आय रया सेत या जागरूकता की निशाणी से. शिक्षण संग संस्कृती साथ-साथ चली पाहिजे, तबच आमरो ज्ञानला शोभा आये. अना समाज अनकिन सुसंस्कृत बने. भगवान राम, कृष्ण, आमरं संस्कृती का दूय डोरा सेती. माता सरस्वती, माता लक्ष्मी माता गडकाली, श्री गणेश, भगवान शंकर, माता तुरशी, हर देवतायका गुण आमरं समाजकं लोकइनमां दिससे. 'पोवारी आराधना' यनं कविता संग्रहमा इन देवता इनकी आरती, भारुड मधुरताकं शब्दलका लिकी सेन. उनकं प्रत्येक कवितामा प्रसाद, माधुर्य असा साहित्यका गुण सेत. आमरं भारतीय संस्कृतीको भव्य दर्शन यहानी होसे. पोवार समाजासाठी या पुस्तक प्रेरणास्त्रोत बने असो मोला विश्वास से.

आपलं बोलीकं रक्षणासाती करबिन बोली की साधना ।
बाचनसाठी आतुर समाज, पोवारी आराधना, पोवारी आराधना।।

श्री पालिकचंद लक्ष्मण बिसने
(आदर्श शिक्षक) जि. प. उच्च प्रा. शाळा मिरेगांव.
मु. सिंदीपार, पो. सालेभाटा, ता. लाखनी, जि.भंडारा,
भ्रमणध्वनी—9421716128

****

शुभकामना संदेश - १७

पोवारी मायबोली आमरं पोवार समाज की धरोहर आय. पोवारी बोली महाराष्ट्र मां तसोच मध्यप्रदेश अना छत्तीसगढ़ राज्य मां पोवार समाज संग अन्य समाजबांधव बी बोलसेत. संपूर्ण भारतवर्ष मां हजारदून ज्यादा बोली, बोली जासेती. ओको मां पोवारी बोली बी उनमां से. पर अज् बोलीभाषाइको अस्तित्व संकट मां से. बोली लिखिता स्वरूप मां ठेये पायजे असो संकल्प केवलमात्र द्रष्टा बोलीप्रेमीच कर सिकसेत. इन द्रष्टा साहित्यिक इनमां पोवारी बोली का निष्ठावान धुरकरी, सकस साहित्यिक अना शिक्षाविद् डाँ. शेखराम येळेकर सर इनको नाव शीर्षस्थ से.

'पोवारी आराधना' येव कवितासंग्रह पोवारी बोली संवर्धन क् अभियान मां मील को पत्थर साबित होये. उनको येव् दुसरो पोवारी काव्यसंग्रह आय. पोवारी आराधना येन् संग्रह मां आरती, भजन, प्रार्थना इनको अधिक समावेश से. मुहूनच संग्रह को शीर्षक 'पोवारी आराधना' से.

कवी को मन भावूक से. भगवान क् प्रति उनक् मन मां अपार श्रद्धा से. तसीच श्रद्धा पोवारी बोली, राजा भोज, माय गडकालिका इनक् प्रति बी से. मन को श्रद्धाभाव मायबोली क् माध्यमलक भगवान वरी पोहोचे येन् उद्देशलक येव् पोवारी आराधना हर पोवारी घर क् देवघर मां जरूर शोभे असी श्रद्धा मोरी बी से.

आमी हिंदी या मराठी मां भजन, पूजन, आरती करसेज परा आब् पोवारी मां बी येन् पुस्तक मा की आरती कर सिकसेजन. हर आरतीला समर्पक चाल से. प्रचलित चाल लय इनला धरस्यान आरती की रचना कवीनं करी सेस.

मोला येव् शुभेच्छा संदेश लिखतोसमय अतिव आनंद अना अभिमान लग रही से. येव काव्यसंग्रह सबला पसंद आये येन् विश्वाससंग मी मोरी शुभकामना देसू.

अभिनंदन अना धन्यवाद !

श्री रणदीप कंठीलाल बिसने, मु. सिंदीपार

पो. सालेभाटा, ता. लाखनी जि.भंडारा, संपर्क - ७७९८१२३६९९

शुभकामना संदेश - १८

'पोवारी आराधना' यनं पोवारी काव्यसंग्रहासाती डॉ. शेखराम परसरामजी येळेकर इनला मी बहुत बहुत शुभकामना देसू. बोली भाषा या मानव समाजला भेटेव एक वरदानच आय. आपली संस्कृती, रितीरिवाज, रूढी परंपरा एक पिढिलक दुसरं पिढीवरी संक्रमित करनको/लिजानको एक महत्त्वपूर्ण साधन म्हणजे बोली भाषा आय. या बोली भाषा अगर आपलं हिरदयला स्पर्श करत रहे तं वकसारखी दुसरी खुशी की बात नही होय सिकं. पोवारी आराधना येनं काव्यसंग्रह की थाली पुरं ६२ कवितारुपी पुष्पमालालका सजायी से. यकमा आपलं देवी देवता इनकी स्तुती, आरती, भजन अभंग इनकं संगमा पोवार समाज की संस्कृती रीतीरीवाज सण तीव्हार को महत्व, सामाजिक सांस्कृतिक आचार बिचार कविता कं रुपमा प्रदर्शित भयी से. पोवारी मायबोली को उत्थान, संरक्षण अना संवर्धन असं माध्यम लका होय शिकसे. याच अजकं समाज की जरुरत आय. नवं पिढीमा नैतिक, सामाजिक, धार्मिक मूल्यको बिजा लगावनसाती अना वकी जोपासना करननसाती साहित्य येव बहुत ही बढीया साधन से. पोवारी आराधना कविता संग्रहकं माध्यमलका यव महत्त्वको काम करनको एक लहानसो प्रयत्न डॉ. शेखराम परसरामजी येळेकर इननं करी सेन.

कवी की पोवारी मायबोलीकं बाऱ्याकी आस्था, प्रेम, अभिमान अना आदर कविता संग्रहकं हरेक कविता मा चोवसे. कविकं पोवारी आराधना साहित्यकृतीला मोरोकरलका बहुत बहुत हार्दिक शुभकामना. तुमरं लेखनीमालक अशीच बहुतही साजरं अना सृजन साहित्यकृती को निर्माण होये, याच मोरी मनोकामना अना सदिच्छा.

जय राजाभोज, जय गडकालिका, जय श्रीराम.

डॉ. जयश्री शेखराम येळेकर

(डॉ. जयश्री आनंदरावजी भगत)

सहाय्यक प्राध्यापक, पदव्युत्तर शिक्षण विभाग (एम.एड. विभाग)

राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज नागपूर विद्यापीठ, नागपूर.

****

शुभकामना संदेश - १९

मा. प्रा. डॉ. शेखरामजी येळेकर सर आपलो पोवारी बोली अना समाजको इतिहास तसोच पोवार समाजको अस्तित्व ना समाजकी सामाजिकता को संदर्भमा जो कार्य से वू सराहनीय असोच से. बोली या समाज को आरसा रवसे असो कसेत. जेन समाज की बोली भाषा नष्ट होसे ओनं समाज को अस्तित्व खतम होत जासे. आमरो समाजनं बी अन्य भाषाला आपलं घरमा बोलनकी बोलीभाषा बनायकर आपलोपर खतराकी घंटी तयार कर लेयीसेस. असो होय रही से तरी पोवार समाजनं पोवारी बोलीमा संशोधन की अना कोणतोच प्रकारकी हिचक न ठेवता बोलनकी तयारी आपलो सर्व बांधवयीनं ठेये पाहिजे. पोवारी बोलीमा साहित्य निर्मिती यव कार्य पोवारी बोली जतन साती आशाको किरणच आय.

डॉ. शेखरामजी येळेकर तुम्ही पोवार समाज की चालीरिती, वकी धार्मिकता, समाजको विविध प्रसंगमा वापरी जानेवाली रुढी-परंपरा इनला 'पोवारी कविता' को माध्यमलका आपलो 'पोवारी आराधना' यन काव्यसंग्रहमा स्थान देया सेव. आपन आपलो समाजमा प्रचलीतपण कालओघमा नष्ट होत जानेवाली रुढी-परंपरांना चांगलो प्रकारे संजोयकर ठेवनको बिळा उठायासेव या एक सराहनीय बाब से. 'पोवारी आराधना' यव काव्यसंग्रह आपलो समाजसाती एक 'अक्षर कलाकृती' को दर्जा प्राप्तीको येला

मान भेटे, असो मोला लगसे. यन काव्यसंग्रह ला मोरी ढेरसारी शुभकामना ... !

प्रा. डॉ. अरविंद भय्यालाल कटरे

सहयोगी प्राध्यापक, मराठी विभाग प्रमुख,

शामरावबापू कापगते कला महाविद्यालय, साकोली

****

अनुक्रमणिका

क्र. कविताको नाव	पृष्ठ क्र.
१. पोवारी आराधना	३३
२. श्री गणेश स्तुती	३४
३. गणपतीकी आरती	३६
४. गढ़कालिका माताकी आरती १	३७
५. गढ़कालिका माताकी आरती २	३८
६. भगवान कृष्णकी आरती	३९
७. तुरसी माताकी आरती	४०
८. शिवजीकी आरती	४१
९. प्रभू श्रीरामजीकी आरती	४२
१०. हनुमानजीकी आरती	४३
११. माता सरस्वतीकी आरती	४४
१२. दुर्गा माताकी आरती	४५
१३. अभंग : सूर्य नारायण	४६
१४. राजाभोज प्रार्थना	४७
१५. जय जय राजाभोज	४८
१६. पोवारीकी साधना	४९
१७. अभंग : आमरो पोवार	५०
१८. गणपती निरोप	५१
१९. नीलकंठ महादेव	५२
२०. विठोबा रुकमाई	५३
२१. पोवारीको जागर	५४
२२. पोवारी भारूड : घरमाच रवुसू बाई	५५
२३. पोवारी भारुड : पोवारी बोलनावं तू	५६
२४. अखाडीको सण	५७
२५. सरावन महिना	५८
२६. राखीको सण	५९
२७. अभंग : कान्हा मोरो सखा	६०
२८. पोराको सण	६१
२९. आमरं गाव की दिवारी	६२
३०. अभंग : सराद को महत्त्व	६३
३१. माय वैनगंगा	६४

क्र. कविताको नाव	पृष्ठ क्र.
३२. पोवारी बालगीत : पोरा	६६
३३. पोवारी बालगीत : चंदामामा	६८
३४. बालगीत : कोरोनाकी शाळा	७०
३५. पोवारी बालगीत : मोर	७२
३६. बालगीत : मिठ्ठू	७३
३७. बालगीत : ससा को बिया	७४
३८. बालगीत : परीयोंकी रानी	७६
३९. लहानपण का खेल	७७
४०. कागद की डफरी	७८
४१. मामाजीको गाव	८०
४२. लॉकडाऊन सेनावं माय	८२
४३. अभंग : संस्कारको महत्त्व	८३
४४. ढोंड्याको महिना	८४
४५. लॉकडाऊन	८५
४६. मोरी वैनगंगा माय	८६
४७. कासाकी भानी	८८
४८. माय दरन दरसे	८९
४९. मोरं मायकं यादमा	९०
५०. आंबाको रस	९१
५१. करो मोहतुर	९२
५२. बियाको आंदन	९३
५३. करसा पूजन	९४
५४. परसाकं पानका दोना	९५
५५. नारी तू नारायणी	९६
५६. संभालकन ठेवो	९७
५७. चुकेव तोरो गांधारी	९८
५८. लाख्तखाड	१००
५९. रेहकापर बसनकी आस	१०१
६०. मामा पुसं भास्याला	१०२
६१. माय की ममता	१०३
६२. मोरो गाव सिंदीपार	१०४

१. पोवारी आराधना

(अभंगरुपी प्रार्थना)

गडकालिकाला, करूसू प्रार्थना ।
करु आराधना, माता तोरी ।।१।।

माता तुच सेस, दया को सागर
भक्त को उद्धार, कर माता।।२।।

माता तोला मोरी, जरासी बिनती।
लिखनकी गती, बढन दे।।३।।

जेकं मनमा से, पोवारी को भाव।
कृपा दृष्टी ठेव, वकं परा।।४।।

मोरं हिरदामा, बसी से पोवारी।
संस्कार शिदोरी, पोवार की।।४।।

लिखुसू कविता, करुसू जागर।
खुशी को सागर, लगं मोला।।६।।

काव्य आराधना, पोवारी दर्पण
करुसू अर्पण, समाजला।।७।।

****

२. श्री गणेश स्तुती

गणपती गजानन, हो विघ्नहर्ता
गणपती गजानन
तोरी भक्ती मोरो ध्यान, हो विघ्नहर्ता,
गणपती गजानन।। धृ।।

पारबती को तू, राज दुलारा
दरवाजापर, देयेस पहारा
मुश्किल मा सब गण, हो विघ्नहर्ता,
गणपती गजानन।। १।।

मायकं आज्ञाको, करेस पालन
निभायेस देवा, तोरो गा बचन
करु तोरो गुणगान, हो विघ्नहर्ता,
गणपती गजानन।। २।।

अहंकार को रे, करेस हरन
तोरं भक्ती मा, बहुत से मान
देवा तोला करु वंदन, हो विघ्नहर्ता,
गणपती गजानन।। ३।।

सुख बुद्धी को, तुच रे दाता
तुच सुखकर्ता, तुच दुखहर्ता
वंदुसू मी तोरा चरण, हो विघ्नहर्ता,
गणपती गजानन।। ४।।

प्रथम पुजाको, तोला से मान
चढाऊ दुर्वा, टिका चंदन
देवा करु तोला नमन, हो विघ्नहर्ता,
गणपती गजानन।। ५।।

बेल फुल तोला, चढाऊ रे देवा
मोदक लड्डू को, देऊ तोला मेवा
खुशी मा कर भोजन, हो विघ्नहर्ता,
गणपती गजानन।। ६।।

लंबो उदरसे, मोठा सेत कान
गजकी सोंड से, तोरी पहचान
मुषक से तोरो वाहन, हो विघ्नहर्ता,
गणपती गजानन।। ७।।

गिरिजात्मज तू, तुच मोरेश्वर
तुच विनायक, तुच लंबोदर
देवा करु तोरो दर्शन, हो विघ्नहर्ता,
गणपती गजानन।। ८।।

करुसू अर्चना, सफलहो काम
कर मोरो घर, शांती को धाम
नमु तोला भगवान, हो विघ्नहर्ता,
गणपती गजानन।। ९।।
****

३. गणपतीकी आरती

(चाल : आरती ज्ञानराजा...)

आरती गणपती, करू तोरी पुजापाती
नमुसू मी देवा तोला, देवा पाव भक्तसाती
आरती गणपती।। धृ।।

अजी तोरो कैलासपती, माय तोरी पारबती
कैलास तोरो धाम, देवा देजो सुखशांती
आरती गणपती।। १।।

विघ्नहर्ता तुच देव, अरपुसू भक्ती भाव
विघ्न दूर कर देवा, बाप्पा बन मोरो साथी
आरती गणपती।। २।।

देवा तुच लंबोदर, सेस सुखको सागर
करू तोरी आराधना, देवा करु तोरी भक्ती
आरती गणपती।। ३।।

एकदंत दयावंत, तुच संसासको संत
रस्ता असो देखाव मोला, देवा बढे मोरी किर्ती
आरती गणपती।। ४।।

रक्षा कर देवा मोरी, पूजा अर्चा करु तोरी
आनु देवा तोरं साती, दुर्वा फुल बेलपाती
आरती गणपती।। ५।।

सुखकर्ता दुखहर्ता, अशी देवा तोरी ख्याती
कृपादृष्टी ठेव देवा, धाव धाव भक्त साती
आरती गणपती।। ६।।

****

४. गढ़कालिका माताकी आरती - १

जय देवी, जय देवी, जय गढ़कालिका
तोरा भक्त, तोला मारसेत हाका
जय देवी, जय देवी, जय गढ़कालिका।।धृ।।

माता तोला आब कुरूसू वंदन
अर्पुसू माता मी कुकु चंदन
हल्दी चाऊर को लगाऊ टीका
जय देवी, जय देवी, जय गढ़कालिका ।।१।।

आस दर्शनकी मी करसू नमन
कर माता मोरा, सब संकट गमन
झूला पर झुलाऊं, देवू मां झोका
जय देवी, जय देवी, जय गढ़कालिका ।।२।।

शक्ति बुद्धि को मां, तूच सागर
तोरं आशीषलका, होये उध्दार
कृपा दृष्टी तोरी, प्रगती को मौका
जय देवी, जय देवी, जय गढ़कालिका ।।३।।

धारा नगरी मां से, तोरो दरबार
कुलदेवी मानसे तोला पोवार
कुरूसू पूजा मी भक्तिभावलका
जय देवी, जय देवी, जय गढ़कालिका ।।४।।
****

५. गढ़कालिका माताकी आरती - २

(चाल : जयतु जयदेवा सदाशिवा...)

जय जय गडकाली, महाकाली,
भरदे मोरी झोली, जय जय गडकाली ।। धृ।।

आमरी पोवारी, पोवारी, दुनिया मा से न्यारी,
वकी ललकारी, ललकारी, मौलिकताकी खोली,
जय जय गडकाली ।।१।।

आमी धुरकरी, धुरकरी, हातमा से तुतारी,
मोठी संस्कारी, संस्कारी, शोभसे मायबोली,
जय जय गडकाली ।।२।।

पोवारी कमान, कमान, पोवारीकी शान,
वको गुणगान, गुणगान, गावुसू गलोगली,
जय जय गडकाली ।। ३।।

आमी पुजारी पुजारी, पुजा करबीन न्यारी,
किर्ती अंबरी, अंबरी, प्रगतीकी झोली,
जय जय गडकाली।। ४।।
****

६. भगवान कृष्णकी आरती

(चाल : आरती ज्ञानराजा)

आरती कानोबाकी, देवकीकं बेटाकी
विष्णुजी को अवतार, खुशी बढी गोकुलकी,
आरती कानोबाकी।। धृ।।

देवा तोरो बचपन, खुश भयोव वृंदावन
अगाध तोरी लिला, तोला साथ गोपिकाकी
आरती कानोबाकी।। १।।

बासुरीको तुच धनी, राधा बासुरी दिवानी
सबको तोला हित, तोला चिंता भक्तकी,
आरती कानोबाकी।। २।।

अघासुर नरकासुर, असा मारेस असुर
पुतनाला मारेस देवा, हत्या करेस कंसकी
आरती कानोबाकी।। ३।।

धर्म साती लढेस देवा, द्रौपदीन करीस धावा
धावकन गयेस देवा, लाज राखेस द्रोपदीकी
आरती कानोबाकी।। ४।।

नही मानेव दुर्योधन, वको भयोव पतन
अर्जुन को तुच साथी, जीत भयी पांडवकी
आरती कानोबाकी।। ५।।

भक्त कसे देवा तोला, कसे जय नंदलाला
धावत आव देवा, लाज राख भक्तकी
आरती कानोबाकी।। ६।।
****

७. तुरसी माताकी आरती

(चाल : आरती कुंजबिहारीकी)

आरती तुरसी माताकी,
लाडली विश्व क दाताकी।।धृ।।

तुरसी तू गुणको सागर
तोरं मा दवा को भंडार
तोला मां पूजसे संसार
सेस बहुगुणी, दवा की धनी, रोगों पर गुनी,
गावुसू किर्ती माताकी,
लाडली विश्व क दाताकी।।१।।

तोरं मा लक्ष्मी को वास
तोरं पर आमरी से आस
कर मां बीमारी को नाश
तू संकट हारी, तोरी ललकारी, भक्ताला प्यारी
दुलारी धरती माताकी,
लाडली विश्व क दाताकी ।।२।।

माता से वृंदा तोरो नाव
भक्त को घर तोरो गांव
माता तू भक्तला पाव
चढ़ावु जल, चढ़ावु बेल, अर्पुसू फूल,
रक्षा कर तोर चहाताकी,
लाडली विश्व क दाताकी ।।३।।
****

८. शिवजीकी आरती

(चाल : आरती ज्ञानराजा)

आरती शिवभोला, बिनती करुसू मी तोला
आशिष दे रे देवा, आबं पाव देवा मोला।। धृ।।

कैलास तोरो धाम, डमरु बजे डमडम
दयावान तुच देवा, बेल फुल देसू तोला
आरती शिवभोला।। १।।

विभूती से तोला प्यारी, तू सेस जटाधारी
गरामा शोभं देवा, शोभं सरपकी माला
आरती शिवभोला।। २।।

जेनं करीस तोरो ध्यान, वोला देयेस वरदान
कृपादृष्टी तोरी मोठी, धन्य भया तोरा चेला
आरती शिवभोला।। ३।।

करु तोरो गुणगान, भक्ती मा से मोरो मन
दुख मोरो हरणसाती, देखाव तोरी लिला
आरती शिवभोला।। ४।।

संग तोरं पारबती, संग टुरा गणपती
महिमा से न्यारी देवा, वंदन करुसू मी तोला
आरती शिवभोला ।। ५।।

तांडव नृत्य देवा, तोरो रव महाभारी
खोल तोरा डोरा आबं, जराय टाक विपत्तीला
आरती शिवभोला।। ६।।

भक्ती तोरी करु देवा, हर हर महादेवा
भक्त की लाज राख, हाका मारु देवा तोला
आरती शिवभोला।। ७।।

****

९. प्रभू श्रीरामजीकी आरती

(चाल : आरती ज्ञानराजा)

आरती रामराजा, देवा करु तोरी पुजा
संकट दूर कर, नोको करु भाव दुजा।। धृ।।
दशरथ तोरो पिता, कौसल्या तोरी माता
जानकी तोरी भार्या, तूच सत्य वचनी राजा
आरती रामराजा ।। १।।
भाई तोरा भाग्यवान, होता रघुवंश शान
अयोध्या तोरी नगरी, होतो तोरो गाजावाजा
आरती रामराजा ।। २।।
आज्ञाकारी पुत्र देवा, करेस ऋषीमुनी सेवा
देवा तोरो असकारा, सुखी होती तोरी प्रजा
आरती रामराजा ।। ३।।
रावण अहंकारी, धाडेस वोला यमपुरी
सत्य की जीत भयी, भयोव तोरो गाजावाजा
आरती रामराजा ।। ४।।
सखा तोरो बिभीषण, देयेस लंकाको आसन
निभायस दोस्ती देवा, बनायेस वोला राजा
आरती रामराजा ।। ५।।
किष्किंधा को राजा बाली, होतो बहु शक्तिशाली
बालीला मारेस देवा, करेस सुग्रीवला राजा
आरती रामराजा ।। ६।।
हनुमंत पवनसुत, देवा होतो तोरो दूत
ठेयेस भक्ती साती, वकं हिरदामा जागा
आरती रामराजा ।। ७।।
देवा तोरी किर्ती न्यारी, तू सेस पालनहारी
दुख मोरो हर देवा, तुच मोरं मनको राजा
आरती रामराजा ।। ८।।
****

१०. हनुमानजी की आरती

(चाल : आरती ज्ञानराजा)

आरती हनुमंता, तोरी अंजनी माता
कपी कुल उद्धारेस, तुच शक्ती बुद्धी दाता।। धृ।।

राम भक्ती तोरो काम, सदा जपेस श्रीराम
भक्ती तोरी न्यारी देवा, खुश भया राम-सिता
आरती हनुमंता ।। १।।

पवनपुत्र हनुमान, तुच संकटमोचन
बेल फुल चढायकन, ठेवु चरणमा माथा
आरती हनुमंता ।। २।।

राक्षस मारेस देवा, करेस रामजी की सेवा
शक्तीको तुच सागर, तुच भाग्यको विधाता
आरती हनुमंता ।। ३।।

साक्षात्कार कर देवा, आबं, करुसू मी धावा
धाव धाव देवा आबं दूर कर मोरी चिंता
आरती हनुमंता ।। ४।।

देवा तोरी लिला न्यारी, तू आणेस द्रोणागिरी
बचायेस लक्षमण, बनेस जीवनदाता
आरती हनुमंता ।। ५।।

उजाडेस अशोकवन, करेस लंकाको दहन
ढुंडेस सीता माता, गाऊ तोरी शूर गाथा
आरती हनुमंता ।। ६।।

मनोभावे नमु तोला, आशीर्वाद देगा मोला
करुसू मी तोरी आरती, बन संकट हर्ता
आरती हनुमंता ।।७।।

११. माता सरस्वतीकी आरती

(चाल : आरती ज्ञानराजा...)

आरती सरस्वती, व्याकुल सेव विद्या साती
करुसू मी तोरी प्रार्थना, तोरं दर्शन साती।। धृ।।

सत् बुद्धी देव् माता, बन भाग्य विधाता
करुसू मी तोरी अर्चना, होये मोरी प्रगती
आरती सरस्वती ।। १।।

मारुसू मी तोला हाक, मोला विद्या की भुक
कर मोरो समाधान, तोरो करु गुण गान
आरती सरस्वती ।। २।।

माता आबं दूर कर, मोर् मनको अंधार
जपन दे वं माता मोला, तोरी बहु सारी कला
आरती सरस्वती ।। ३।।

नोको देवू अहंकार, मोला दे वं माता वर
संकट करन दूर, होये कष्ट को आधार
आरती सरस्वती ।। ४।।

झंकारन दे तोरी विना, करे बालक प्रार्थना
सदा रव जीब पर, भर ज्ञानको भंडार
आरती सरस्वती ।। ५।।
****

१२. दुर्गा माताकी आरती

(चाल:-आरती कुंजबिहारीकी...)

आरती दुर्गा माताकी,
भक्तकं भाग्य विधाताकी।। धृ।।

माता से भक्त ला प्यारी,
बसी से सिंह पर न्यारी
माता से अष्टभुजा धारी
भुजमा बल, धरं त्रिशूल, कमलको फुल,
प्रतिकसे माता विरता की,
भक्तकं भाग्य विधाताकी।। १।।

दुर्गा मा तू आदिशक्ती,
तुच मा गौरी पार्वती,
कसेत मा तोला भगवती
तुच वं दाता, तोरं संग नाता, जगतकी माता
प्रतिक से संकट हरताकी,
भक्तकं भाग्य विधाताकी।। २।।

बढेव मा असूरोंको राज,
बचायेस देवतांकी लाज,
करेस मा बहु सफल काज,
बनीस शूर, मारेस असूर, महिषासूर,
प्रचिती तोरं शूरताकी,
भक्तकं भाग्य विधाताकी।। ३।।

करुसू आरती मां तोरी,
भक्तकी तू तारणहारी
लाज मा रखना वं मोरी,
चढावु बेल, चढावु फुल, चढावु फल
जय हो दुर्गा माताकी,
भक्तकं भाग्य विधाताकी।। ४।।

****

१३. सूर्य नारायण

(अभंगरुपी प्रार्थना)

सूर्य नारायण, आमरो दैवत
अंधारको अंत, सदा कर।। १।।

सूर्य नारायण, उर्जा को सागर
कर साक्षात्कार, पृथ्वी साती।।।२।।

सूर्य की चाहूल, जागसे पाखरु
हंबर बासरु, कोटामाको।। ३।।

उठसे सिमणी, उठसे कोकीला
भरसे गा मेला, झाडपर।। ४।।

भयी गा सकार, करो कामधाम
भजो राम राम, घडीभर।। ५।।

अभारमा लाली, खुशीला उधाण
हास नारायण, अभारमा।। ६।।

देवा तोरो तेज, देखु रोज रोज
करु कामकाज, दिवसभर।। ७।।

सूर्यको अस्तित्व, पृथ्वीला आधार
संसार सागर, तुच देवा।। ८।।

कर्तव्य पालन, सदा तोरो काम
लेसू तोरो नाम, नारायण।। ९।।

भूमीको पालक, तुच नारायण
करुसु नमन, देवा तोला।। १0।।
****

१४. राजाभोज प्रार्थना

(चाल :- गणराज गौराके लाल ...)

जय राजाभोज, नमु तोला अज , आशिष देना
शूर बने पोवार, याच तोला प्रार्थना।। धृ।।

लढाई मा चमकं, तोरी मोठी समशेर
शरणमा आवती, तोरं बहु सरदार
देखत तोरी चाल, बनेस महाकाल, शत्रूको रोना
शूर बने पोवार, याच तोला प्रार्थना।। १।।

तोरं पर प्रसन्न, सदा माय सरस्वती
मनलका करेस, सदा वकी आरती
तू प्रतिभाको धनी, लिखेस कहानी, ग्रंथ खजाना
शूर बने पोवार याच तोला प्रार्थना।। २।।

मेहनत बुद्धी पर, सदा तोरो भरोसा
संस्कार जपेस, मारेस दुर्गुणला ठोसा
मारेस हाका, गड कालिका, करेस साधना
शूर बने पोवार, याच तोला प्रार्थना।। ३।।

आमी तोरा पूर्वज, यव मोठो अभिमान
जपबीन संस्कृती, बढे पोवारी शान
जपबीन कला, काव्य संस्कृतीला, कवबी गाना
शूर बने पोवार, याच तोला प्रार्थना।। ४।।

करबीन मेहनत, खाबीन कष्ट की रोटी
करेत तरक्की, पोवार का बेटा-बेटी
कृपादृष्टी करो, निराश न करो, ध्यान तुम देना
शूर बने पोवार, याच तोला प्रार्थना।। ५।।
****

१५. जय जय राजाभोज

(चाल :- अंजनीच्या सुता तुला रामाचे वरदान ...)

सिंधुल को बेटा, तोरो मालवामा राज
एक मुखलक बोलो रे बाबा
जय जय राजाभोज ।। १।।

पोवारको राजा, तोला सोनोको से ताज
एक मुखलक बोलो रे बाबा
जय जय राजाभोज ।। २।।

कला गुणको राजा, तोरो साहित्यमा राज
एक मुखलक बोलो रे बाबा
जय जय राजाभोज ।। ३।।

रण मैदानमा होतो, तोरं समशेरको राज
एक मुखलक बोलो रे बाबा
जय जय राजाभोज ।। ४।।

पोवार पुजसे तोला, वक हिरदयमा से राज
एक मुखलक बोलो रे बाबा
जय जय राजाभोज ।। ५।।
****

१६. पोवारीकी साधना

आवो सबजन करबीन, राजाभोज आराधना
पोवारकं घरमा होये, पोवारी की साधना

माय पोवारी शान आमरी, वकं शानकी कामना
पोवारकं प्रगतीला, पोवारीकी साधना

माय पोवारी बेटा तोरो, नही सहे वल्गना
पोवारीमा बात होये, पोवारी की साधना

पोवारीमा काव्य होये, पोवारीमा गाना
पोवारीकं संवर्धनला, पोवारी की साधना

पोवारीमा बात करो, नोको करो रोना
भुल होये तरी करो, पोवारी की साधना

साहित्यमा चमक उठे, पोवारीको खजाना
पोवारीला मान देये, पोवारीकी साधना

नवो सालको पहिलो दिवस, चईतको महिना
पोवारीको भाषा दिवस, पोवारीकी साधना

नवो सालको पहिलो दिवस, करबीन सबजन प्रार्थना
नित्य नेमलका करबीन, पोवारीकी साधना

आवो सबजन करबीन, राजाभोज आराधना
पोवारकं घरमा होये, पोवारीकी साधना
****

१७. अभंग : आमरो पोवार

आमरी पोवारकी जात
सभ्य संस्कृतीको खेत ।। १।।

पोवार पोवारी बोलसे
संस्कार आंगणमा खेलसे ।। २।।

पोवार कला को भंडार
खेलं नाटक दंड्यार ।। ३।।

आमरा सात्त्विक वर्तन
करबी गावमा किर्तन ।। ४।।

वोला मेहनत प्यारी
मनुन करं कास्तकारी ।। ५।।
****

१८. गणपती निरोप

आमरं घरं खुशी मोठी
गणपती बाप्पा आयेव
रिध्दी सिद्धी संग होती,
संग मुषक धरकन आयेव।। १।।

भक्तीको माहोल बनेव
सबकी चिंता भयी दूर
दस दिवस खुशीलका
होतो भक्ती भाव को पुर।। २।।

दुर्वा बेलपाती आनकन
बनाया दुर्वा की हार
लाल फुलमा जास्वंदकी
बनावत होता बढीया हार।। ३।।

देवा आमरो तू लाडको
तोला प्रथम पुजा को मान
तोर् भक्ती मा मग्न रह्या
देवा कऱ्या तोरो ध्यान।। ४।।

दस दिवस साजरा रह्या
पहिले आरती मंग घास
संकट आमरा हर ले देवा
याच से देवा मोरी आस।। ५।।

निरोप देसू गा देवा तोला
नोको भुलुस बाप्पा मोला
सामने सालं खुशी आनजो
या आराधना करुसू तोला।। ६।।
या आराधना करूसू तोला
****

१९. नीलकंठ महादेव

निलकंठ महादेवा, नमुसू मी तोला
पारबती को साथी, जय शिवभोला

करुसू मी देवा आबं, आराधना तोरी
पृथ्वी पर आव देवा, कर नंदी सवारी

कंदर रह्या यहान, सब भक्त तोरा
संकट आयेव भारी, घबराइ से धरा

कोरोनाकं कारण, धुम मचीसे भारी
घरकं बाहेर जानकी, नही उजागरी

तुनच पियेस देवा, जहरको प्याला
आस पुरी कर देवा, जय शिवभोला

खोल तोरा डोरा, सुन त्रिशुल धारी
मिटाय देना देवा, कोरोना बिमारी

संहारकर्ता शिव, तोरी महिमा न्यारी
कायीतं कर देवा, हटाव या बिमारी

येंज्यान भक्त तोरा, लिला देखेत तोरी
धाव धाव महादेवा, त्रिशुल सर्प धारी
****

२०. विठोबा रुकमाई

संतोंकी भरसे जतरा
पंढरपूर की नवलाई
बाट भक्त की देखसेत
मोरा विठोबा रुकमाई

एक ईंटपर विठोबा
संग वकी रुकमाई
खर् भक्तला ढुंडसेत
मोरा विठोबा रुकमाई

भक्त दर्शनला आवसे
देव दर्शनकी घाई
मंग मनमा हाससेत
मोरा विठोबा रुकमाई

सुख दुख आये जाये
चिंता करन की नही
सुख दुखका साथी सेत
मोरा विठोबा रुकमाई
मोरा विठोबा रुकमाई
****

२१. पोवारीको जागर

यन घडीला आमी सोया सेजन
संकल्प करो सबला जगावनको
ममता भरीसे आमरी माय पोवारी
आवो नाता हिरदयलका जोडनको

कोनी सोवसे अना कोनी रोवसे
आयी बेरा सबला समजावनको
सोवनको जेन ढोंगच करीसेस
मुश्किल से वोला जगावनको

माय पोवारी से मुश्किल घडीमा
आबं हात गुंडस्यानी नही रवनको
पोवार प्रगती से अभियान आमरो
यको हकदार से सबला बननको
****

२२. पोवारी भारूड : घरमाच रवुसू बाई

(चाल : मला दादला नको गं बाई..)

मी घरमाच रवुसू बाई
तू घरमाच रवनाव बाई ।। धृ।।

चायना देशलका, आयेव कोरोना
मोला धक धक लगसे बाई
मी घरमाच रवुसू बाई।। १।।

जोर को वारा, नाकमा कचरा
कशी शिकाई देवु व बाई
मी घरमाच रवुसू बाई।। २।।

कोरोना से लागुटी, दाबसे मानगुटी
कोंज्यान हिंडनकी उजागरी नही
मी घरमाच रवुसू बाई।। ३।।

कोरोनाको पाश, जीवनको नाश
मनुन संबलकर रवोवं बाई
मी घरमाच रवुसू बाई।। ४।।

झटसे डॉक्टर, पुलिस सरकार
वकी कदर करनावं बाई
मी घरमाच रवुसू बाई।। ४।।

सांगसे शेखर, या बिमारी बेकार
यको फैलाव रोकोवं बाई
मी घरमाच रवुसू बाई।। ६।।
****

२३. पोवारी भारुड : पोवारी बोलनावं तू

फू बाई फू फुगडी फू
आब् तरी पोवारी बोलनावं तू
व बोलनावं तू।। धृ।।

मराठीना हिंदीसंग इंग्रजी को मारा
माय पोवारी को आब् भयोव कोंडमारा
आबं फू बाई फू ।। १।।

काम धंदा साती आमी शहरमा आया
भुल गया पोवारी ला नही आयी दया
आबं फू बाई फू ।। २।।

मायबोली पोवारी से मधुरताकी खोली
पोवारीमा बोलो आबं भरो वकी झोली
आबं फू बाई फू ।। ३।।

मायबोली पोवारी से पहचान मोरी
पोवारीको प्रसार करो बनो धुरकरी
आबं फू बाई फू ।। ४।।

संगठन करन साती समाज भाई जोडो
पोवारीकं संग आबं रिश्ता नोको तोडो
आबं फू बाई फू ।। ५।।

खासर गयी बंडी गयी गाडी आयी घर
कुटुंब संग संभाललेवो पोवारी को भार
आबं फू बाई फू ।। ६।।

शेखर कव सिको तुमी मोठो करो नावं
दुनिया भरमा मोठो करो पोवारको नावं
आबं फू बाई फू ।। ७।।
****

२४. अखाडीको सण

आयेव अखाडी को सण, करो सडा सारवण
करो भज्या बडा पुरी, माता मायको जेवण

कडुलिंब झाड खाल्या, माता मायको वावर
माता माय देये सबला, सुख समृद्धी को वर

नवी नवरी बाईला, अखाडीको मोठा सण
माता मायला पुजसे, लगे जींदगीको ध्यान

करत होता यनं दिस, आमी पाटी को पूजन
आशिष भेटं गुरुजी को, बनो तुमी भाग्यवान

पाटी पर खडुलका, रव ओम को आकार
पाटी पर बेल फुल, पाटी भविष्य आधार

असो अखाडी को सण, तेलरांदाला उधान
माता माय ना गुरूला, चलो करबी नमन
****

२५. सरावन महिना

भयेपरा या अखाडी,
आव जीवती को सन
यन जीवती पासून
चालु होसे सरावन।। १।।

सरावण महिना मा
सण त्यौहार को मान
हिंदु संस्कृती न्यारी
कवो आरती भजन।। २।।

भजन को ताल सूर
भक्ती भावला उधान
माय धरती आयकं से
हिवरो शालु नेसकन।। ३।।

आवं पानीको शिरवा
घडी भरमा तपन
लपालुपी बी चलसे
असो महिना सरावन।। ४।।

कास्तकार खुस होसे
जसो लग सरावन
कसो लहऱ्या मारसे
वको बांदीमाको धान।। ५।।

हासी खुशी को महिना
चलो पक्को करो मन
सब मिलकन गावो
पोवारीका गुणगान। ६।।
****

२६. राखीको सण

धुरपता को भाई भयेव, चक्रधारी किशन भगवान
धुरपता बी राखीला जात होती, वला राखी बांधन।। १।।

बहिण भाई को पीरम देखावसे, यव राखी को सण
बढत रवसे यनं सणला, बहिण भाई को मान।। २।।

राखी को आयेव सण, भयेव उदास बहिण को मन
कशी बी करस्यान जावु कसे, भाईला राखी बांधन। ३।।

कोरोनाकी महामारी, भयेव चल बिचल वको मन
धकधक लगसे वक मनमा, कशी जाऊ राखी बांधन? ।। ४।।

एसटी बी वला चोवत नोहती, रस्ता बी चोव सुनसान
बंदोबस्त का पुलिस चोवत, नही चोयेव राखी को दुकान। ५।।

राखीकोच बहाना रवसे वला, माहेरला जानसाती
कामधंदाला सदा जुपी रवसे, आपल् जिंदगीसाती।। ६।।

मायक मनमा माया वकी, लगं वला जसो कुबेर को धन
हासी खुशीमा रवसे माय वकी, यकमा वको समाधान ।।७।।

भोवजीकच हातलका राखी बांधजो, नोको करु लहान मन
नही आव सकु भाई मोरं, आब् तोला राखी बांधन।। ८।।

मनमा मोरं साती जराशी जागा ठेव, नोको ठेवुस उदास मनं
सुत को बी धागा बांधेस तरी, होसे राखी को बंधनं ।। ९।।
(धुरपता- द्रौपदी, किशन- कृष्ण)
****

२७. अभंग : कान्हा मोरो सखा

कान्हा मोरं सखा, पृथ्वी पर आव।
स्मरू तोरो नाव, सखा मोरं ।।१।।

देखुसू चित्र मा, मुरत हासरी।
हातमा बासुरी, शोभसे गा ।।२।।

तोरो नाव लेता, हिरदा भरसे।
समाधानी होसे, मोरो मन ।।३।।

सदा कार्य तोरो, धर्म को उध्दार।
दुष्ट को संहार, करेस गा ।।४।।

द्रौपदी की देवा, लाज रे राखेस।
पोहा बी खायेस, सुदामाका ।।५।।

सांगेस गा देवा, मोल धरती को।
उध्दार भक्त को, करेस गा।।६।।

रुक्मिणी बी तोरी, सत्यभामा तोरी।
भक्ती की शिदोरी, बाटेस गा।।७।।

रणमा सांगेस, अर्जुन ला गीता।
तुच कर्ता धर्ता, धरती को।।८।।

सदा करु देवा, तोरो गुण गान।
कवुसू भजन, कान्हा तोरो।।९।।

****

२८. पोराको सण

कोठाका बईल , आंगनमा बांधुसू
दिवससे पोराको, बईलला धोवूसू

बईलकं खांदला, हरद लगावुसू
झुल ना चौरंग, बईल सजाऊसू

शिंगला बेगळ, गरामा घोल्लर
गरामा मटाटी, पोराको त्यौहार

खांदपर जुवाडी, मरमर राबसे
पोराक दिवस, जरा आराम करसे

पोराकं दिवस, बईलला से सुट्टी
बईलकं जेवणला, मेजवानी से मोठी

धरकन आरती, माय बईल पुजसे
लगाव से टीका, माय नमन करसे

पोराको जेवण, करंजी सुवारी
बुल्याना सुकुडा, वू करसे न्याहारी

पोराको त्यौहार, बईलको पूजन
बईल की पुण्याई, शोभसे आंगण
****

२९. आमरं गाव की दिवारी

दिवारीकं दिस, मन मा हाऊस
गाय अना भस, सजावनको ।।१।।

शेणकोच सळा, चऊक चांदन,
आंगनमा गोंदण, चोवत होतो ।।२।।

पुजाकं थाली मा, पुजा को सामान,
लक्ष्मी को पूजन, करनसाती ।।३।।

घोन्याळ गवत को, बनेव बळुराजा
किसानको राजा, शोभत होतो ।।४।।

चौसुंबी खाटकं, कोंटापर मुसर
खाटपर चादर, हातरनको ।।५।।

खाटकं ठावापर, पीठकोच दिवा
बळुराजाला हवा, थालीलकं ।।६।।

थालीकीच हवा, थालीकोचं बाजा
निजेव बळुराजा, खाटपर ।।७।।

मुसरपर शोभसे, दिवा की रोशनी,
आकाशकी चांदनी, वक संग ।।८।।

भाईबीजला बहीन, भाईघर जासे
भाईला ओवारसे, हाशीखुशी ।।९।।

असी से आमरं, गावकी दिवारी
हृदयलका प्यारी, लगं मोला ।।१0।।
****

३०. अभंग : सराद को महत्त्व

पीतरों की पुजा, सराद आयेव।
हर्षीत भयोव, मन मोरो।। १।।

आजा पणजोबा, आमरा पीतर।
मोक्षला आतुर, रवसे ती।। २।।

सराद को सण, पीतर भोजन।
कुसार भोजन, करसेती।। ३।।

पंच पकवान, भाजी ना घीवारी।
भज्या बडा, पुरी, भोजनमा।। ४।।

पंधरा दिवस, रव कृष्ण पक्ष ।
सर्व पितृमोक्ष, अमावास्या।। ४।।

निवा ना निवज, टाकबी कागुरी।
श्रध्दा की उभारी, सरादमा।। ६।।

सरादको दिन, पीतर को धावा।
मोक्ष देगा देवा, पीतरला।। ७।।

सराद कागुरी, टाको तुमी बहु।
नोको भुलो भाऊ, मायबाप।। ८।।
****

३१. माय वैनगंगा

मध्य प्रदेशकं सिवनीकरलका
आव पानी संगा
खेती बाडी समृद्ध करसे,
माय वैनगंगा

किसान बसी से तोरं बगलमा
सहारा दे माय तोरं आचलमा
शांत रव वकं संगा
खेती बाडी समृद्ध करसे
माय वैनगंगा

देवी कोरंबी माय पवित्र
दर्शन तोरो भंडारा पवित्र
माय मोरी गंगा
खेती बाडी समृद्ध करसे
माय वैनगंगा

बारिशमा वा नाचत जासे
दुयी किनारा भरकन जासे
माय खेलं पानीसंगा
खेती बाडी समृद्ध करसे
माय वैनगंगा

मेघ गरजसे विज चमकसे
अंबरमालका पानी आवसे
पानी झेलं माय गंगा
खेती बाडी समृद्ध करसे
माय वैनगंगा

गोटा माती रगदत जासे
दुयी किनारा उगदत जासे
चोवसे मस्त वको दंगा
खेती बाडी समृद्ध करसे
माय वैनगंगा

शुद्ध पानीसे माय गंगाको
बंद करो पानी गंद नालीको
नोको लेवो तुमी पंगा
भडक गयीतं नही पेलनकी
माय वैनगंगा
खेती बाडी समृद्ध करसे
माय वैनगंगा
****

३२. पोवारी बालगीत : पोरा

(चाल : लकडीकी काठी, काठी...)

आंगणमा खुट
खुट से नवा
नवो नवो खुटला
बांदिसे दावा

दावाकी खुळी
बहुत से सईल
दावाकं शेंडाला
बांदी से बईल

बईलकं गरामा
चमकदार खुळी
चमकदार खुळीला
मनका की जोडी

सादो सुदो उभो
शिंगऱ्या मोरो बईल
बईलकं पाठपरा
शोभा देसे झुल

झुलकं शेलाला
जरीकी धडी
जरीकं धडीलका
शोभं बईल जोडी

बईलकी शिंगोटी
नाना रंग रंगोटी
शिंगोटी ला देखुसूत
होसे खुशी मोठी

रंगोटीला लगसे
बहुत सारो रंग
बहुतसारं रंगलका
शोभा देसे शिंग

चमकदार शिंग
शिंगला बेगड रंग
शिंगकं दरमा
शोभसे चौरंग

बहुत खुशीको
बईल सण पोरा
पोराकं दिवस
बईल को तोरा

पोराकं दिवस
बईल की पुजा
बईलकं पुजासंग
पाहुणचार की मज्या

मस्त पाहुणचार
भात भाजी दार
दार क संगमा
तुपकी धार

सिर्फ एक दिस
भेटसे आराम
सालभर राबसे
कर सदा काम

असो सण पोरा
बईलको थाट
सालभर राबकन
देख पोराकी बाट *********

३३. पोवारी बालगीत : चंदा मामा

मोरो चंदा मामा
अभारमा चोवसे
मामाजीकी गाडी
जोरलका फिरसे

मामाजीकं गाडीला
चार चार घोडा
मामाजीक् हातमा
लंबो लंबो कोडा

मामा मोर चंदा
आननला आये
गाडीमा बसायकन
अभारमा फिराये

मामा संग फिरु
ढग देखु बहु
चांदनी अभारकी
खिसामा ठेवु

खिसामाकी चांदणी
संगीभाईला देवु
मामाजीक् गाव् मी
महीना महिना रहु

झोऱ्यामा की चादर
बुडगीला देवु
फेक कहु चिचपाला
भयेव लाळकपन बहु

खाली रहेत मामाजीत्
धृव घर जावु
विष्णू भक्त धृवला
नमन करकन आवु

मोरो चंदा मामा
राती राती फिरसे
दिनमा मालूमनही
कहान जायकन लुकासे

अभारमा मामाजी को
देखनको से ठाट
मामाजीला सांगु
लेय देवो मोला प्लाट

मोरो चंदामामा
मोरो लोभ करसे बहु
पुनवाक् दिवस मी
मामा गाव जावु
मी मामा गाव् जावु
****

३४. बालगीत : कोरोनाकी शाळा

कोरोना को मळा
नही भरी शाळा
टुरुइनकी बाट देख
शाळामा को फळा

कव मास्तरीन बाई
आयकसेव का नही?
मोबाईल को लाडकपन
करनको नही

कोरोनाकं पायी
शाळा भरी नही
मोबाईल पर शिकावसे
मास्तरीन बाई

मास्तरीन बाई
सांग सही सही
मोबाईल देखनला
भुलनको नही

पयलेकी शाळा
मोबाईल की बंदी
बदलेव जमाना
मोबाईल की चांदी

घरमाच शाळा
मोबाईल को फळा
मॅडमकं तासीकामा
खाबीन सुकुळा

संगी दुर रह्या
कसो बसू घोडा
कोनसंगा कवु बाबा
बे एकका फाडा

शाळामा को फळा
खळुला कवसे
टुरु पोटु बिन आब्
भयान लगसे

शाळामा की मज्या
मोबाईल मा नही
गुरुजी को राग लोभ
मोबाईल मा नही
****

३५. पोवारी बालगीत : मोर

अभारको ढग
दिशा दिशा फिर
ढग क् तालपरा
नाच् वनी मोर
लांडोरीन बाई
टुकुर टुकुर देख
एक पाय मंगा
दुजो पुळ् फेकं
मोर सारखो नाच
नही जमेव रानीला
मोर नाचता नाचता
बुलावसे पानीला
पानी आयेव जरासो
ढग कारा भोर
मयूर को नाच
देखती किशोर
मोहक पिसारा
थुई थुई नाच
नही गयेव शाळामा
सिकेव बढीया नाच
मयूर पिसारा
लगसे रमीक
कान्हाकं मुकुटमा
मयूर को पीक
मयूर ला देखन
आंबा बनी जावु
मयूर को पीक
किताबमा ठेवु
****

३६. बालगीत : मिठ्ठू

सोटू अना मोटू, संग टुरुपोटु
अमराईमा गया होता, धरनला मिठ्ठू

आंबा डेरेदार, खांदाला पोखर
आंबाक पोखरमा, मिठ्ठू को संसार

रानी संग मिठ्ठू, बसेव खांदीपर
चोच लाल लाल , पंख हिवरोगार

मिठ्ठू देखकर, मोटू बिचार कर
धरस्यानी मिठ्ठूजीला, लिजायलेवु घर

झाडपरा चंग्या, सोटू अना मोटू
टुट गयी खांदी त, उड गया मिठ्ठू

****

३७. बालगीत : ससा को बिया

पशुपक्षी की सभा भरीसे
ससाकं बियाला जोर
लांडोरीन नेसीस साडी
नाचत आयेव मोर।। १।।

हिवरं हिवरं वनराई मा
होती नास्तासाती बोर
मैनाबाईनं कयीस गाना
नाचत आयेव मोर।। २।।

कोल्यानं मंग डीजे बजायीस
आयेव नाचनसाती जोर
करचुलाबाई भयी दिवानी
नाचत आयेव मोर।। ३।।

हत्ती दादा पानी भरसे
वकं सोंडला मोठो जोर
हरीणबाई खाना बनाव
नाचत आयेव मोर।। ४।।

काव कावको कवसे गाना
कावराला मोठो जोर
लांडग्यादादा बाजा बजाव
नाचत आयेव मोर।। ५।।

हाशीखुशीकं यन् बियामा
भड्याला मोठो जोर
कुद कुदकन मांडो सुताईस
नाचत आयेव मोर।। ६।।

राघु मैना बी नाचन बस्या
आयेव टिटवीला बी जोर
वाघोबानं डी जे बजाईस
नाचत आयेव मोर।। ७।।

उंदीरनं मंग कतरीस वायर
डी जे को सरेव जोर
अभारमा भयी मेघगर्जना
नाचत रहेव मोर
नाचत रहेव मोर।। ८।।
****

३८. बालगीत : परीयोंकी रानी

मोरी परीयोंकी रानी, दुय पंख दुय वेणी
वला धरनला जासू, वा मीचकावं पापणी

मोरी परीयोंकी रानी, हिंड भंडारा सिवनी,
बालाघाट भयेपरा, कसे पोवारी से गुणी

मोरी परीयोंकी रानी, सांग कविता कहानी
कसे पोवारी का गाना, आसू आवसे लोचनी

मोरी परीयोंकी रानी, कसे पोवारी से जुनी
यनं पोवारीका बोल, सेत शहदकं वानी

मोरी परीयोंकी रानी, सांगी टुरुंला कहानी
मोरी पोवारी बोली से, वंश पोवार निशाणी

मोरी परीयोंकी रानी, हिंड गाव रानी वनी
रानी चोवता सुधरे, पोवार की जिंदगानी
****

३९. लहानपण का खेल

जमीनपरा रव खोदरा
खोदरामा रवं गील्ली
गील्लीला मारस्यान डांडू
कवत होता धावरे बंडू
फाडत होता लुगळाकी चिंधी
चिंधी को बनाया चेंडू
धाय धायकन मारत होता
मंग एकमेकला चेंडू
सायकल को जुनो टायर
वोला गुफनको रंगीत वायर
टायरला मारत होता काडी
फीकी पडं मोटर गाडी
मोवुको झाड रव झलाऱ्या
वोला खांदी आडवी ऊभी
सरसर झाडपर चंगकन
आमी खेल्या आबी डुबी
लंबी उडी उची उडी
आमी खेल्या गडी गडी
जीकनेवालो रव राजा
हारनेवालो बन घोडी
भोवरा फिरावनको खेल रवं
खेलत होता वारली वोली
खिसा मा सदा गोली रवं त
खेलत होता बेंडवा गोली.
शारीरिक बिकासला बढावा
भेटं बुध्दिमत्ताला बी भाव
बचपनका खेल आमरा
रवं व्यक्ती विकास को गाव

****

४०. कागद की डफरी

मोला बनावनकी होती
कागदकी डपरी
बहुत ढुंडेव, बहुत ढुंडेव
नही भेटी मोला,
मडकाकी येटरी

जवरको बंड्या, मनमाने बजाव
वक जवरकी डपरी
चिडेवसारको लगत होतो
जशी मोला सुटी कापरी

मी न बी मनमा ठान लेयेव
आब बनावुच डपरी
आंगणमा चोयेव मडका
वकी चोवत होती येटरी

गयेव पानीकं मडका जवर
मारेव वोला ईरोली
करेव वको तन्याफन्या
पानी भयेव खाली

करेव वको किरयाकरम
कहाडेव वकी येटरी
धरेव कागद ना पेज
बनायेव बढीया डपरी

साजरीच बनी डपरी
देकायेव वोला तपन
काडीलका वजायेव
बजन लगी टनटन

मोरो माहोल अलगच
खुश होतो मोरो मन
लहर मोला आवत होती
डफरी बजायेव टनटन

महातीनबेरा माय आयी
देखीस मोरो प्रताप
मनमाने धोईस भाऊ
कोंज्याको पुण्य ना कोंज्याको पाप

मारीस मोला मनमाने
तरी मी काहीच नही कयेव
मायनं मोरी डपरी फोडीस
तबं मी मनमाने रोयेव
मनमाने रोयेव
****

४१. मामाजीको गाव

जंगललका घेरेव होतो,
एक नहानसो गाव
हिवरं झाडीमा शोभत होतो,
मोरं मामाजी को गाव

मोवु को मोवरान होतो
लग प्रसन्नताको भाव
नहानपनपासूनच बेस लगं
मोरं मामाजी को गाव

खाबडखुबड को रस्ता होतो
गाडदान वको नाव
असं रस्तापरच शोभत होतो
मोरं मामाजी को गाव

गाव कं जवरच परसोडी
बहुत दूर लगं बडेगाव
मालुटोला धरकन तीन होता
मोरं मामाजी का गाव

परीक्षा भयी शाळाला सुट्टी
भुलत होता अभ्यास को नाव
याद मोला आवत रव
मोरं मामाजी को गाव

मामाजी आननला आवत
मोरं मनमा खुशी को भाव
रेहकालक जात रवबीन
मोरं मामाजी को गाव

बहुत घन तं पैदलच गया
तरी दुखत नोहता पाव
माया ममताको सागर लगं
मोरं मामाजी को गाव

भास्याजी आया कवत होता
मोला भेटत रव बहुत भाव
मनुन मोला साजरो लगं
मोरं मामाजी को गाव

रेहकालक उतरनकं बादमा
मामीजी धोवं मोरा पाव
मानपान को भंडार होतो
मोरं मामाजी को गाव

खेल खेलजन दिवसभर
रवं हाशी खुशीको भाव
मनुन मोला साजरो लगं
मोरं मामाजी को गाव

बेरा होत होती जेवनकी
आयतोच भेटत रवं ठाव
मान सन्मान को भंडार होतो
मोरं मामाजीको गाव

आबं गाव से, पर मामा नाहात
तरी से आपलो पन को भाव
मामाजी बिना सुनो लगसे
मोरं मामाजी को गाव
****

४२. लॉकडाऊन सेनावं माय

(माय बेटी को संवाद)

जवाई संग आवनावं बेटी
जवाई जवरतं सेना फटफटी
अशी कशी आवु वं माय
आबं लॉकडाऊन सेनावं माय ।। १।।

भुरुका भुरुका आवनावं बेटी
बहाना करजो दवाई साती
तसो नही जमवं माय
आबं लॉकडाऊन सेनावं माय ।। २।।

रस्ता रस्ता पर पुलिस रवसेत
बिना सुस्तीलकं पिटाई देसेत
मोला भेव लग सेनाव माय
आबं लॉकडाऊन सेनावं माय ।। ३।।

एक मयना भयोव घरमाच सेती
सकारी उठकन करसेत रोटी
असो करनोतं पडे वं माय
आबं लॉकडाऊन सेनावं माय ।। ४।।

अशी कशी तु कवसेस बेटी
मोला लगसे नौकरी सुटी
तसो नही भयोव व माय
आबं लॉकडाऊन सेनावं माय ।। ५।।

कसो दुनिया मा आयेव कोरोना
कसो होये तं काही समजना
मोला धक धक लगसे माय
आबं लॉकडाऊन सेनावं माय ।। ६।।

लहानसो जीव नोको करुस व बेटी
घरमाचं रव बेटी जिंदगी साती
मी तं घरमाचं रवुसू व माय
आबं लॉकडाऊन सेनावं माय।। ७।। *********

४३. अभंग : संस्कारको महत्त्व

घरमा संस्कार, संसार उध्दार
धर्म को आकुर, सुखरुप।। १।।

अजी ना मायका, संस्कार टुरामा
जगन की सीमा, शिकावसे।। २।

जेक् संग रहे, संस्कार को वास
जींदगी को नाश, नही होय।। ३।।

जेक संगतीला, संस्कार की कमी
सन्मान की हमी, कशी भेटे? ।। ४।।

जेक् भवनमा, संस्कार की खाण
बुज्रुक सन्मान, चोये वहा।। ५।।

अज का संस्कार, सकारी चोयेती
पीढीमा आयेती, बेलासक।। ६।।

कवसे शेखर, जपो यव धन
पराये दुर्गुण, बहु दुर ।। ७।।
****

४४. ढोंड्याको महिना

राखी भयी पोरा भयेव, सराद बी भयेव
बुंदाबांदीकं पानीसंग, ढोंड्या महिना आयेव

कोनी कसेत अधिक मास, कोनी कसेत ढोंड्या
सण त्यौहार ला सुट्टी, जसो बकारीमा कोंड्या

जवाईला मोठी खुशी, आयेव ढोंड्या महिना
घरवाली ला संग धरीस, गयेव ससुरालमा पावणा

जवाईकी पुजापाती, मान पानको महिना
हाशीखुशीलकं भेटत रवसे, जवाईला दक्षिणा
****

४५. लॉकडाऊन

आयी बहुत संकट की घडी,
भारी बिचार मनमा आयेव
महामारीला रोकनसाती
आबं लॉकडाऊन आयेव

लॉकडाऊनकं हालातमा
सब सहनतं करनो पडे
नोको हिंडो इतन उतन
आबं घरमाच रवनो पडे

एक आदमीकी लापरवाही
संकट आन सकसे भारी
लॉकडाऊनको पालन करो
नोको मारो ज्यादा हुशारी

डॉक्टर कसे बिमार संग नही
आबं तुमी बिमारी संग लढो
नोको मिलाओ हात तुमी
जरा दुरलकच हात जोडो

लॉकडाऊनकं हालातमा
संकटतं झेलनोच पडे
डॉक्टर पुलिस सेवकला
धन्यवादतं देनोच पडे

काही नही होय कयकन
बिनकामको नोको फिरो
महामारीला रोकनसाती
सब जन सहकार्य करो
****

४६. मोरी वैनगंगा माय

सिवनी जिल्हा मा उगम भयी से
भंडारा बहती बहती जाय
किसानीला वा आधार बनी से
मोरी वैनगंगा माय,
मोरी वैनगंगा माय ।। १।।

बारिश मा बहु बहत रवसे
वको रुप रवसे विशालकाय
खेतीबाडीला सुपीक करसे
मोरी वैनगंगा माय
मोरी वैनगंगा माय ।। २।।

ढुटीघाटमा धरण बनी से
वकी थोप बहु दूर जाय
किसानीला बहु आधार देसे
मोरी वैनगंगा माय
मोरी वैनगंगा माय ।। ३।।

मन मानवको धन्य होसे
वकं धाराला लगसे पाय
कृपादृष्टी बनायकन ठेवसे
मोरी वैनगंगा माय
मोरी वैनगंगा माय ।। ४।।

पवित्र रवसे वैनगंगा धारा
वोकमा सब पाप धुल जाय
चलत रवनो यव संदेश देसे
मोरी वैनगंगा माय
मोरी वैनगंगा माय ।। ५।।

नाली गटरको पानी वकमा
जमसे गंदो पानी की साय
देख दुर्गंधी रोवत रवसे
मोरी वैनगंगा माय
मोरी वैनगंगा माय।। ६।।

पवित्रता नोको करो कलंकित
मानुसला सांग रही से माय
बचावो बेटा मनुन हाका मारसे
मोरी वैनगंगा माय
मोरी वैनगंगा माय।। ७।।
****

४७. कासाकी भानी

बहुत सारी थालीकं संगमा
राज करत होती एक रानी
घरकी शोभा बढावत होती
आमरं घरकी कासा भानी

जबं कागुर बिरानी पुजा रवं
काममा आवत होती भानी
भात भाजीलका सजी रवं
गीलासमा रवत होतो पानी

एक पीळापर अजी बसत
दुजो पिळापर ठेवत भानी
अजीला मोरं लगत होती
जेवनसाती कासाकी भानी

बिया बरमा मोठो मान रवं
कासाकी बटकी अना भानी
आबं बटकीपरच चलावसेत
सब भुल रह्या कासा भानी

तांबाको घगरातं राजा आय
कासाकी भानी शोभसे रानी
पोवारी संस्कृती की पहचान
कासाकी बटकी अना भानी
****

४८. माय दरन दरसे

सकारी उठसे, घरकाम करसे ।
घरकं जातामा, माय दरन दरसे।।

खुटाला धरसे, जातो गरगर फिरसे।
घरकं जातामा, माय दरन दरसे।।

हातका चाऊर, जरा जातामा टाकसे।
घरकं जातामा, माय दरन दरसे।।

जाताको अवाज, घर घर आवसे।
घरकं जातामा, माय दरन दरसे।।

दरन दरसे, माय गाना बी कवसे।
घरकं जातामा, माय दरन दरसे।।

चाऊर दरसे, पीठ अक्स्या को करसे।
घरकं जातामा, माय दरन दरसे।।

फिरावं जाताला, वकी बंगळी बजसे।
घरकं जातामा, माय दरन दरसे।।

कामबी करसे, वला योगाबी लाजसे।
घरकं जातामा, माय दरन दरसे।।
****

४९. मोरं मायकं यादमा

(चाल - बियाको गाना : आमरं गावकं आकर परा....)

सकारीच उठ माय, जाये बेहरपर
डोक्सापर धर गुंड, माय पानी भर
जमायकन शेण बाई, कर कालवण
सकारीच माय मोरी, कर सडासारवण
जाता फिर गरगर, धर सुप मा चाऊर
माय मोरी सकारीच, दरन जातापर दर
(चाल बदल:- बाजा बजसे गली गरज से..)
दरन दरसे, पीट संडसे,
खाली डब्बा मा व, जमा करसे
(चाल बदल:- आमरं गावकं आकर परा....)
बाळीमाकं वाफा मा, लसुनका पान
लसुनकं पानाला, अकस्याको मान
(चाल बदल:- बाजा बजसे गली गरज से..)
ईरा धरसे, वाफा देखसे
अक्स्यासाती माय मोरी पाना तोडसे
चुल पेटसे, ताई मांडसे
मोरीच मायव, अक्स्या रांदसे
(चाल:- तेल साई व तेल साई...)
गरम ताई व गरम ताई
अक्स्या टाक व मायी
मोरचका अजीला,
अक्स्या खान की घाई
****

५०. आंबाको रस

झोऱ्या धरस्यानी मी गयेव
बजारमा आंबा लेयेव दस
घर आयेव घरवालीला कयेव
घीवारीसंग बनाव आंबाको रस

कणीक नाहाय, साखर नाहाय
अशी करन बसी टसटस
मोरं मनला मी कवन बसेव
नही भेटनको आंबाको रस

चुंगडी का गहु डब्बामा धरेव
पायलीलका मोजेवतं, वय भऱ्या दस
आशा मोरी मरी नोहती,
खानको होतो घीवारीसंग रस

कणीकको डब्बा टेबल पर ठेयेव
कयेव आबं नोको करु टसटस
नही बनावनो रहेतं नोको बनावु
नही पायजे मोला आंबाको रस

धरीस आंबा ना टाकीस गंजमा
वनं बनाइस आंबाको रस
घीवारीसंग मस्त जमायेव
पाचसय बटकी आंबाको रस
****

५१. करो मोहतुर

आयी तीज रे, सजावो खेती
किसानकं मनमा, से हुहहुर
बखर जुवाडी, तयार ठेवो
लगो काममा, करो मोहतुर

पोवारीला बी, से सजावनो
पोवारीला नोको, धाडो दूर
बोलनसाती जोश बढावो
नोको लाजो, करो मोहतुर

अज नही सकारी करबीन
असं बिचारला ढकलो दूर
सकारको बिचार सोडच देवो
लगो काममा, करो मोहतुर

संधी जीवनमा आवत रवसे
जसो नदी नालाला आव पुर
पयलेच बंधारा बांधकन ठेवो
लगो काममा, करो मोहतुर

हात गुंडकन नोको रहोजी
करो आलसला चकणाचुर
प्रेरणारुपी दिवो जरनदेव
लगो काममा, करो मोहतुर
****

५२. बियाको आंदन

भासी को रवसे जबं बिया
मामाकं हिरदयमा होसे स्पंदन
हर घडी मामाजी बिचार करसे
भासीला मी का लेवु आंदन?

टुरीकं बियामा सजावट भारी
रस्तापर बी रवसे चऊक चांदन
बिया लगेपरको मोठो नेंगदस्तुर
पावना देसेत नवरीला आंदन

टुरीको संसार उभो करनसाती
टुरीकं बापलाच नही लगे चंदन
मनुन रिश्तेदार हातभार लगावन
भेटवस्तू देसेत, वला कसेत आंदन

पयले आलमारी संदुक पलंग रवं
गंज बर्तन रवत, सयपाक रांदन
केताक भया पैसा बर्तन पुकारत
जगजाहिर रवं बियाको आंदन

आंदन रवसे मदतसाती
वोला हुंडासंग नोको जोडो
जबरजस्तीकं मामलापायी
सजनहो रिश्ता नोको तोडो
****

५३. करसा पूजन

(चाल-बियाको गाना : आमरं गावकं आकरपरा पच्याको दुकान...)

(करसा पूजनको महत्त्व)

साडेतीन मुहूर्तमा, शुभ तीजको सण
तीजकं दिवस भयेव, गंगा आगमन
तीजकं दिवस करो, जप तप दान
पीतरकं मानसाती, होसे करसा पूजन

(मोरो करसा पूजन)

कोरोनाकं कहरमा, आयेव करसाको सण
घरवालीकं संग गयेव, करसा आनन
नही भेटी नही भेटी, करसा ना करी
बिचारमा पडी आबं, घरवाली मोरी
पीतरोंको सण मोठो, नोको तोडो दोरी
घरवाली समजाव, भरबी तांबाकी झारी
तांबाकं झारीला, देया चंदनको टीका
नही भेटेव नही भेटेव, आंबा को झोका
झोकाकं जागापर, ठेया आंबाका पान
तांबाकं झारीला, देया करसाको मान
करसाकं सारकी, शोभ तांबाकी झारी
समाधानी भयी मंग, घरवाली मोरी
परसाकं पानला, टोच्या उदबत्ती सिलक
पतराली-दोना कन, मोरी घरवाली देखं
बडा पुरी शेवयी, संग पापड पना
पकवानलका शोभत होता, पतराली-दोना
जुनं एक पारोलीमा, ठेया जरता निंगरा
जरतं निंगरापर, ठेया पकवान न्यारा
पीतरकं जेवनला, टाक्या कागुर बिरानी
संग संग पुजा कऱ्या, आमी राजा रानी
पीतरोंक यादमा, असो करसाको सण
संस्कृतीला टीकावन, कऱ्या करसा पूजन *********

५४. परसाकं पानका दोना

करसा भरनको होतो
आनेव परसाका पाना
सिलक अगरबत्ती की
बढीया बनायेव दोना

मोला नही भेटेव करसा
होतो करोना को बहाना
एक तांबाकी झारी होती
वनं मस्त सजाइस कोना

मी कयेव पूर्वज इनला
नोको निराश होवोना
मी तुमरं साती बनायेव
परसाकं पानका दोना

मोला पाचच आंबा भेट्या
मंग वको बनाया पना
वनं दोनामा शोभत होतो
मोरं घरकं आंबाको पना

एक पतराली बी सजाया
होतो पूर्वज को बहाना
मंग पना पीवनला ठेया
परसाकं पान को दोना

अशी करसाकी कहानी
पनालका सजाया दोना
यनं लॉकडाऊन घडीमा
लगं कुबेर को खजाना
****

५५. नारी तू नारायणी

नारी, तू सदा कर्तव्यमा तत्पर रवसेस
सदा सुख दुख भरी रवसे, तोरी कहानी
आव्हान झेलनला बी तू तत्पर रवसेस
तुच सेस माता, तुच नारायणी ।। १।।

तू महाभारत को एक हिस्सा सेस
दु:ख भरी तोरी रामायणकी कहानी
विश्व कल्याण मा तुच पुढ रवसेस
तुच सेस लक्ष्मी, तुच नारायणी ।। २।।

दया को तू महान सागर सेस
नही अटाय तोरं डोराको पानी
एक रुप तोरो प्रलयकारी बी से
तुच सेस काली, तुच नारायणी ।। ३।।

तोला कवसेत एक अबला नारी
देखस्यानी तोरी दर्दभरी जींदगानी
आबं देखाय दे सबला, तू कम नाहास
तुच सेस दुर्गा, तुच नारायणी ।। ४।।
****

५६. संभालकन ठेवो

बढीया मीरुग को वारा, मोर फोडसे टाहो
आये तुफान पानी, मोऱ्या संभालकन ठेवो

भरो मीरुग मा खारी, नोको कवोजी हो हो
टाको धुरापर माती, वडगा संभालकन ठेवो

राबसेव कास्तकारी, तुमी बेरापर जेवो
आंबीलसंग पीवनला, रायता संभालकन ठेवो

भयी सेत हिवरी बांदी, खेती का गुण गावो
परा लगावनसाती, मजुर संभालकन ठेवो

आये बरसात को पानी, पानी मा खेत् जावो
नोको वला होवोजी, मोऱ्या संभालकन ठेवो

सरसर आवसे पानी, धुरा पारीलक जावो
काटा गोटा चिखलमा, पाय संभालकन ठेवो

लगे बरसात को पानी, अदरककी चाय पीवो
सगडी पेटावनसाती, काडी संभालकन ठेवो
****

५७. चुकेव तोरो गांधारी

तू हस्तिनापुरकी महाराणी होतीस
राजा धृतराष्ट्र की होतीस प्यारी
संभाल न सकीस घरवालला
चुकेव तोरो गांधारी,
चुकेव तोरो गांधारी।। १।।

पट्टी बांधेस आपलच डोराला
तोला दुपारबी लगं अंधारी
अहंकार को तूनं करेस समर्थन
चुकेव तोरो गांधारी,
चुकेव तोरो गांधारी।। २।।

धर्म मनुन पट्टी बांधेस डोराला
तोरी शिव भक्ती बी होती न्यारी
पुत्र मोहमाच साधना व्यर्थ
चुकेव तोरो गांधारी,
चुकेव तोरो गांधारी।।३।।

वऱ्या वऱ्या की तोरी आत्मीयता
तोरं अंतर मन मा खुन्नस भारी
भगवान कृष्णला बी सराप देयेस
चुकेव तोरो गांधारी,
चुकेव तोरो गांधारी ।।४।।

कायला नही देखेस तू खुल् डोरालका?
भाई भाई की मारामारी
मुकी रयकन चूप रहीस
चुकेव तोरो गांधारी,
चुकेव तोरो गांधारी।। ५।।

डोरा खोलस्यानी देखी रवतीस
तोरा पुत्र केताक अहंकारी
कान खाल्या दुय देनको होतो
चुकेव तोरो गांधारी,
चुकेव तोरो गांधारी।। ६।।

विवशता मनुन लाभ उठायेस
तोरो घरवालो बी अहंकारी
विवश विवश मनुन रोवत रहीस
चुकेव तोरो गांधारी,
चुकेव तोरो गांधारी।। ७।।

कपटी भाईला बढावा देयेस
वला काय नही टोचेस तुतारी?
महाभारतला तू बी जबाबदार सेस
चुकेव तोरो गांधारी,
चुकेव तोरो गांधारी।। ८।।

कुटनिती का फासा पडत दरबारमा
पुरी रोवत होती हस्तिनापुरी
मुकी रयकन समर्थन करेस
चुकेव तोरो गांधारी,
चुकेव तोरो गांधारी।। ९।।

युग बीत गयोव महाभारतला
आबं बी सेत यहान अहंकारी
अहंकारीला जो समर्थन देसे
चुकसे वको बी गांधारी,
चुकेव तोरो बी गांधारी । ।१0।।
****

५८. लाख्तखाड

लगेव लाख्तखाड आबं , पानी आयेव भारी
किसान राजाला लगत होतो, फुले कास्तकारी

पानी आयेव दाना वापेव, धरती भयी हिवरी
हिवरो शालू पांगरीस वनं, लगं नवी नवरी

झीमुर झीमुर पानी मा, भेपका मारं किलकारी
सांगसे फसल मस्त होये, भरेत घरकी बकारी

लाख्तखाड किसान राजाकी, खुशी मोठी न्यारी
किसान बईलकं मंग फिरसे, धरकन कासरा तुतारी

लाख्तखाड हर खेतमा, किसान की जत्रा न्यारी
धुरा बांदी मा अनाज पेरसे, धरती माय को पुजारी
****

५९. रेहकापर बसनकी आस

रेहका आमर पोवारीकी शानसे
चालीरीती संस्कृती की पहचान से
गाडी घोडी आयी मनुन का भयेव
बईलको जोता कसनको से
एकघन तरी रेहकापर बसनको से

मोला मोरं मनमा जरासी आस से
बईल जरा रेहकाला जुपनको से
घर बइल नाहात मनुन का भयोव
बईल को कासरा कसनको से
एकघन तरी रेहकापर बसनको से

यव लॉकडाऊन खतम होयेपर
लगसे मोला बियाबरला जानको से
रेहकाकं धुरकरीला व्वा व्वा कवनको से
घोल्लर को अवाज आयकोनको से
एकघन तरी रेहकापर बसनको से

लगसे हातमा धरु दुय बईल का कासरा
नवा नवा कपडा टाकु चेहरा करु हासरा
अस हालातमा मोला फोटु निकालनो से
बारात को माहोल मोला देखनको से
एकघन तरी रेहकापर बसनको से
****

६०. मामा पुसं भास्याला

(चाल : रामु पुसं सिताला....)

मामा पुसं भास्याला, गाव काय नही आयेस
असो कसो भास्या मोरो, आबं गावं भुल गयेस

तोरं साती गोड आंबा, उतरायकन ठेया
कावरा सारकी बाट देख्या, आंबा सड गया

रस्तापरकं चऊकमा, लगी नाकाबंदी
नही भेटी मामाजी, मोला आवनकी संधी

धक धक जीव लगं, यनं कोरोनाकं पायी
बहिन तुमरी माय मोरी, तुमरं गाव नही आयी

धकारा से कोरोनाको, इतं कोरोनाकी सात
अस येन हालातमा, नही बेस लग भात

आबं नोको आवु भास्या, रवो तुमरच गावं
घरमाच रयस्यानी, लेवो प्रभुजीको नावं
****

६१. माय की ममता

मोरं साती मोरी माय
एक माया को सागर
ठेव मातीकं हांडीमा
भात चटणी भाकर
वकी पुरानी चप्पल
खुंद चनाकी खवल
काटा गडसे पायला
वकं जिंदगीको हाल
माय तपन माराबं
चनासाती ठेव झालं
घाम संगा वको कुकु
वकी नाक कर लाल
सदा कवु मी मायला
नोको करु आटापिटा
तोरं सातीच जिंदगी
नोको कच खावु बेटा
अजी गाल परा मारं
आंग काप थर थर
मोला बचावन साती
होतो माय को पदर
आव बुखार मायला
कवं साजरो लगसे
आवं टुराला बुखार
माय मनमा रोवसे
अशी मायकी ममता
वको करोजी आदर
आये विपदा केतीबी
वला नोको करो दूर
****

६२. मोरो गाव सिंदीपार

लहानसो गाव मोरो
सेती तरा धुरा पार
शोभ चना गहुलका
मोरो गाव सिंदीपार

मोवु आंबाकं रानमा
चोव हिवरो वावर
झाडी झुडीमा लपीसे
मोरो गाव सिंदीपार

मोरं गाव को वावर
गाव खारी ना कनार
माती गोटाकी खदान
मोरो गाव सिंदीपार

काम धंदा करसेती
मोरं गाव का मजुर
कष्ट प्रेमी को भंडार
मोरो गाव सिंदीपार

नाटक दंड्यार खेलनं
सेती बहू कलाकार
कवी लेखककी भूमी
मोरो गाव सिंदीपार
****

डॉ.शेखराम परसराम येळेकर

एम.एस्सी.,एम.ए.(समाजशास्त्र, हिंदी, मराठी),
बी.एड., एम.एड., सेट (शिक्षणशास्त्र),
पीएच.डी.(शिक्षणशास्त्र)

जन्मस्थान :
सिंदीपार,पो.सालेभाटा,
ता.लाखनी, जि.भंडारा (महाराष्ट्र)

आबं को पत्ता :
प्लॉट नं ५२, भाकरे ले आऊट,
दाभा, पोस्ट - वाडी, नागपूर - ४४००२३ (महाराष्ट्र)

शैक्षणिक सेवा :

१) सहयोगी प्राध्यापक, राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज नागपूर विद्यापीठाचे,
बॅरि.एस.के.वानखेडे शिक्षण महाविद्यालय,नागपूर.
२) एम.एड.समंत्रक तथा मार्गदर्शक,
यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठ, नागपूर.(२००६ ते २०१६)
३) प्रोग्राम समन्वयक, नागपूर स्टडी सेंटर,
इंदिरा गांधी मुक्त विद्यापीठ,नवी दिल्ली.

पुरस्कार :

१) महाराष्ट्र शासनाचे दादासाहेब गायकवाड पारितोषिक(२००६)
२) यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठाचे
डॉ.शिवरामपंत साळुंखे पारितोषिक
(एम.एससी-गणित संप्रेषण प्रथम मेरिट कं उपलब्धीमा-२००६)

प्रकाशित पुस्तके:

१) शैक्षणिक तंत्रविज्ञान व मूल्यमापनाची मूलतत्त्वे
(बी.एड. अभ्यासक्रम-२००९)
२) गणिताचे अध्यापन : लेखक-डॉ.जयश्री येळेकर व डॉ.शेखराम येळेकर)
(बी.एड. अभ्यासक्रम-२०१८)
३) जीवनाच्या वाटेवर- मराठी काव्यसंग्रह (२०१८)
४) पोवारी गौरव-पोवारी काव्यसंग्रह (२०२१)

हृदय प्रकाशन कोल्हापूर
हृदय प्रकाशन
9922314564
nikade64@gmail.com

पोवारी आराधना
(पोवारी कवितासंग्रह)
डॉ.शेखराम परसराम येळेकर

मूल्य - रु. १५०/-
Powari Aaradhana
9 789393 129338